

Dvisavaitinis iliustruotas Jaunimo Laikraštis. Lietuvos Vyčių Organizacijos Organas

Tomas I

Spalių-Oct. 25 d., 1919 m.

No. 12 (69)

Entered as Second Class Matter Oct. 23, 1915 at the P. O. at Chicago, Ill.
Under Act of March 3, 1879.

Published and distributed under permit (No. 528) authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Illinois. By the order of the President, A. S. Burleson, Postmaster General.

"VYTIS" (The Knight)

Published Semi-Monthly by the LIETUVOS
VYČIAI (Knights of Lithuania).

SUBSCRIPTION RATES:

Yearly\$2.00
6 Months 1.00
In Foreign Countries Yearly..... 2.50
Advertising rates on application. All communications must be addressed:

"VYTIS"

3261 So. Halsted St., Chicago, Ill.

"VYTIS"

Jaunimo Dvisavaitinis Laikraštis

Leidžia Lietuvos Vyčiai.

PRENUMERATA:

Metams\$2.00
Pusmečiui 1.00
Pavienis Numeris10
Į Užrubežį Metams 2.50

"VYTIS"

3261 So. Halsted St., Chicago, Ill.

MUSŲ EILĖ.

PALIŲ 15-tą dieną ilgai atsiminsime. Ji atnešė lietuviams karčias žinias, skaudžiai užgavusias širdį ir jausmus. Tos žinios pranešė, kad vokiečiams-rusams beimant latvių sostinę Rygą, darant Pabaltijoje didelę betvarkę ir keliant kruviną triukšmą, lenkų karuomenė, po priedanga ė-

jimo sulaukyti vokiečių-rusų judėjimą, užėmusi Kauną—laikinąją Lietuvos sostinę.

Įsitempė nervai. Dideliu nekantrumu laukta, ką atneš tolimesnės žinios, nes pirmosios buvo gan neišskios ir netikėtos. Vėlesnės žinios, nors pataisė upatečiau nurimti neduoda. Lietuva visomis pusėmis apstota ginkluotų priešų, kurie bile valandą gali ją užpulti.

Per kovą ėjo lietuvių gyvenimas. Vos tik išbuodo po ilgų metų miego lietuvių tautinė sąmonė, prasi-dėjo kova. Budami silpnais išeit su ginklais apsišar-

veiklumą ir jauna karuomenė parodė aštrius dantis, kurių lenkai ir-gi pabugo. Bet tegul tik ištinga Lietuvą didesnė nelaimė, lenkai kaip bematant pagriebs ją už kaklo ir smaugs, kol nepasakys gana.

Pastarais laikais atkelia galvą naujas didelis Lietuvos nepriklausomybės priešas. Rusų nacjonalistų karinių pajėgų vadautojas, adm. Kolčakas, dar galutinai neįveikęs bolševikų, kurių jėgas pasekmingai laužo ir kasdien jas silpnina, jau viešai yra užreiškęs, kad tik Suomijai ir lenkams pripažįstas pilną nepriklausomybę, o visos kitos tautos bus vėl prijungtos, suvienytos su senovės rusų valstybe. Vyr! tai čia apie mus kalba! Tai lyti mūsų likimą!

Kaip per kovą išgelbėjome tautinę sąmonę, ingijome teisių, taip tik kova galime tikėti galutino laimėjimo pilnos nepriklausomybės.

Lietuva skanus kąsnis rusams, vokiečiams ir lenkams. Jie visi smalsiai į ją žiūri ir galanda nagus ją sučiupti. Bet Lietuva jau pažino svetimų rankų malones, ir žūt-but pasirįžusi atsiekti pilnos nepriklausomybės.

Ateina ir mūsų eilė. Reiks kartą pasakyti Lietuvai, ar mes, išeivija, ypač jaunimas, tik žodžiais mokame ją mylėti, ar tą darodysime ir darbu. Ar parodysime, kad mes mokame suprasti tautos kruviną eisną ateitinį; kad mes gerai numanėme, kas lietuvius ilgai laikė duminėse grinčiose, šiuurškčioje sermėgoje; kas mus troškino moraliai, protiniai ir fiziškai. Svetimi atnešė mums baudžiavą, plakė rykštėmis mainė šūnimis. Svetimi ėmė Lietuvos sunus ir varė juos už Uralo kalnų į tolimus šaltus Sibiro užkampius, į Užkaukazį, kad ten, toli budami nuo Tėvynės, užmirštų tautą, kalbą, papročius, būdą, užmirštų tikėjimą. Svetimi sutaisė ant mūsų Tėvynės žemės kruvinas kovas. Ją nutrempė, išdegino, sukoneveikė. Svetimi išvarė pusę tautos iš namų, išblaškė po plačiąją rusų žemę, marino badu, kankino šalčiu ir kitais vargais. Ir tie svetimi vėl ateina mus pavergti, kad vėl galėtų mynioti, tremti, kankinti ir daryti, kas tik jiems užsigėdžia.

Malonės ir pasigailėjimo nelaukime. Tik

voję į atvirą kovą, pirmieji tautos atbudinimo apaštalai kovojo kultūriniais įrankiais, slapta, pasislėpę. Jie rašė ir skleidė slapta raštus po Lietuvą. Tais raštais budino lietuvių iš tautinio miego, apsakydami jo tautos praeitį, garbingą senovę, šaukė lietuvių išbusti ir apsiziurėti, kur jis nubridęs!

Plačiau ir plačiau buvo lietuvių sąmonė. Atgavome spaudą — per kovą! Gavome teisės lietuvių kalbą mokyklosna įvesti — per kovą! Organizacijų susilaukėme — per kovą! Rusų valdžia visa tai davė ne iš geros malonės, bet tik aplinkybių verčiama ir lietuvių valios spiriama. Bet taisėsi biurokratų padėjimas, jie vis drąsiau kėsinosi nukirsti jaunus mūsų kultūros diegus.

Susidėjo gyvenimo bėgis taip, kad savo tautos pilnos nepriugulmybės pradėjome siekti daug ankščiau, negu manėme. Tokių momentų istorijoje retai pasitaiko. Dvi didelės jėgos, mus kietai veržusios, viena kitų spėkų įveikta, kita vidui pakirmijus, laikinai sukrušo ir išleido iš savo slėgtuvų mūsų rankas. Graitai ėmė tvarkytis lietuvių valstybės pamatai. Nuvarginta, apibiedninta lietuvių tauta vis-gi apreiškė nepaprasto gajumo ir pajėgų savitu gyvenimu gyventi.

Ir štai, dar taip neseniai išbudę iš tautinio miego, taip neseniai kalbėję apie ištautėjimo pavojų, šiandien griežtai, be svyravimo, siekiamės prie nepriugulmybės. Jau yra lietuvių karuomenė, kuri ligšiol pasekmingai valiojo apginti tėvynės rubežius ir sudrausti visus Lietuvos nepriklausomybės priešus, kaip išlaukinius, taip ir vidujinius.

Bet sunki kova už nepriklausomybę dar nepasibaigė. Tai mes žinome iš tų juodų debesų susirinkusių apie mūsų Tėvynės padangę, ir iš tų visų laikinai apgalėtų kaimynų užgaidų. Kad Lietuvą nori paglemžti ir ją pavergti, tą mūsų priešai atvirai pasako ir paslaptais žingsniais parodo. Ir visi, neišimant nei vieno, to nori ir to siekia. To siekė bolševikai. Nepaglemžė ir nepavergė, nes apsigynėme. Lenkai Lietuvą vadino savo provincija ir pasaulyje stengėsi sudaryti tokį intikrinimą, kad Lietuva jiems priklausanti istoriniais, kultūriniais ir kitais žvilgsniais. Lenkai nepaglemžė ir nepavergė delto, kad mūsų jauna diplomatija parodė

Generolo Žukausko Nuopelnai.

per kovą laimėjimas. Ši plati ir lobiais gaurigulmybę laimėjo mija pripažinimo ova. Balkanų mąę ingijo per kovą. lė savo vardą, kai š svetimus užplu-sustoję į kovą rakta.

ina dantis sukan-
Tėvynei nepadē-
nēra, kurie maty-
nusigasta. Lietu-
os krantų prikēlė
drąsiai eina, kur
as! Mes susiglaus-
į sustokime siena

laiku bus progos
inē misija jau at-
ipins valdžios lei-
iuoti.

kas dedasi prie-
cijos. Kiekvieno-
skyriai ir juose
as.

usų eilė ateina!

Tėvynainis.

PATAISYMAS KLAIIDOS.

Redakcija, priėmusi "Vyčio" No. 12 (69)-jį iš spaudos, rado klaidą. Ant 2-jo puslapio pirmoji kolumna priguli antrosios vieton, o ant trečiojo puslapio antroji kolumna turi buti vietoje pirmosios.

Skaitytojai malonės šį klaidos paaiškinimą įsitėmyti.

"VYČIO" REDAKCIJA.

iškilo aikštėn narsioji Lietuvos kareivio dvasia, kuria kvėpavo Lietuva gindama save Mingaudo, Gedimino, Algirdo, Kęstučio ir Vytauto metu.

Visa Lietuva dėkinga Tamstai, Ponas Generolai, ir visiems savo sunams — Dauguvos narsuoliams, kurie Tamstos vedami, iš-

važavo Tėvų žemę ir jos gyventojus iš rusų bolševikų jungo.

Didžiudamasis mūsų jaunos karuomenės žygiais, tariau Tamstai gilios padėkos žodį ir prašau pasakyti Tamstos vedamiesiems Dauguvos karžygiams — karininkams ir kareiviams — širdingą ačiū, mano tariamą Lietuvos Tautos vardu.

O už rugpūčio Dauguvos kovas žymiu Tamstą, Poną Generolai, trečiojo ir antrojo laipsnio Lietuvos karžygių Kryžiumi.

A. SMETONA,

Lietuvos Valstybės Prezidentas.

Originalui atatinka

ST. ČURLIONIS

Valstybės Prezidento Raštinės

Viršininkas.

Vyčiams vertėtų įsitėmyti Generolo Žukausko darbus organizuojant Lietuvos Valstybę ir kodaugiausia aukų sudėti Aukso Kardui — tai dovanai, kurią Vyčiai sumanė už tuos jo nuopelnus.

EGZEKUTYVIO KOMITETO PRANEŠIMAS.

Lietuvoje Šiltinės Epidemija.

Permainos Lietuvos Kabinėte.

Egzekutyvis Komitetas gavo iš Kauno sekančią kablegramą:

Naujai perorganizuotas Kabinėtas susideda sekančiais: Ernestas Galvanauskas premieras, finansų ir prekybos ministeris; Profesorius Valdemaras užrubežinių reikalų ministeris; Daktaras Elizejus Draugelis vidaus reikalų ministeris; Juozas Tubelis apšvietos ir žemdirbystės ministeris; Čarnecis komunikacijos ministeris; Letukas karės ministerijos administratorius ir laikinasai Lietuvos karuomenės vadas; Merkis buvusis karės ministeris yra Letuko padėjėjas.

Ministerijų skaitlius sumažintas nuo dvylikos iki septynių.

Lietuvoj Baisi Šiltinės Epidemija.

“Ganytojas,” Žemaičių vyskupijos laikraštis, praneša, (NN. 4-10), jogei per tris mėnesius (3-4-5) pasimirė 15 kunigų, daugiausiai beriamąja šiltine. Tuom pačiu laiku Seinų vyskupijos pasimirė dar kunigai: Ciplijauskas, Sterčiokas, Sendzikas ir dar kiti vis beriamąja šiltine. Daktarų pasimirė apie 10, vaistų stoka, prietaisų maža (vokiečių visa paimta ir išvežta), daktarų maža, taip pat neužtenka ir felšerių, seserų ir pamokyto personalo, galinčio ligonius prižiūrėti. Labai maža yra ir skalbinių, užklodžių, pagalvių, rankšluoščių, net ir lovų. Reikalinga umu laiku ateiti Lietuvai pagalbon, nes ligos visuomet esti baisesnės už patį karą, nes du kart tiek paima aukų ir veda tautą prie didelio nusilpimo.

*

Lietuvos Militarė Misija jau Amerikoje. Misijos priešakyje yra pulk. Juododis ir pulk. Perry; pulk. Gedgaudas atvažiuos vėliau. Misija apsistojo Washingtone ir inteiškė savo kredencijalus Egzekutyviui Komitetui; jau darbuojasi pilnoj kooperacijoj su Egzekutyviu Komitetu. Ofisai taipgi paimti prie Egzekutyvio Komiteto.

J. J. Bielskis,

Informacijos Biuro Vedėjas.

Apskritai, laimė tiek tereiškia, kiek pasitenkinimas. Pasitenkinimas-gi remiasi ant kuno, proto ir dvasios sveikumo.

—o—

Kas šiame pasaulyje nori ką nors atsiekti, tegu atpranta sakyti: “Dar bus laiko vėliau.” Ši taisyklė daugiau pakenkė, kaip karas ir maras. Žiurėkime į gyvenimą rimtai, supraskime, kad laimė ne nuo užgaidų pildymo priguli, bet nuo pareigų pildymo, o tuomet rasime jėgų darbui. Tik pabandykite! pabandykite tik, o įsitikinsite, kad darbas daugiau pasitenkinimo suteikia, kaip pasilinksminimas ir poilsis. Valia stiprėja, protas miklinasi, atsiveria augštyn kelias. Nereikia perdėjimo, nereikia nervingo skubumo, tik “darbo meilės” ir džiaugsmo iš pasisekimo — taip-pat iš mūsų artimųjų pasisekimo, prie kurio mes patys prisidėjome. Judėjimas — gyvybė, tyła — mirtis. Todėl tylą skaitykime piktu, kuris tam tik yra, kad galėtumėm naują jėgą ingyti darbui.

—o—

Svarbiausias dalykas — pareiga.

Žilvitis.

Erškėčių Taku.

AMSI naktis; žmonės po dienos darbo ramiai ilsis savo pastogėse; padangėmis plaukia debesėliai, plaukia dideli, maži, rodos, norėdami pralenkti vienas kitą, kad graičiau nubėgus paskirton vieton, kur nei jokios audros bei viesulos jų nepalytės ir niekeno nekliudomi ramiai ilsėsis.

Debesims prasiskyrus, pasirodė išblyškęs mėnulis, kuris plaukė visai priešingon pusėn ir skynė kelią per tirštus debesius. Pamatę debesiai drąsuoli mėnulį, pamažu pradėjo nykti. Prasiblaivius padangei, pasirodė milijonai žvaigždučių, kurios, padrasintos mėnulio, žiurėjo į paskendusią tamsybęj motušę žemelę. Mėnuo pilnatis švietė visam savo puikume ir tiesė savo sidabrinus spindulius, kurie atsimušė į pradėjusius snausti medelius ir žoles.

Žvaigždutės, mirgėdamos tamsioj dangaus mėlynėj, ramino visą prigimimą. Vos ribuliuojančios jurių bangos, vėjelio glostomos, lėtai judino savo paviršių, — skalavo krantą, kurio viršunę dengė šakos žaliuojančių medelių. Greta stovėjo didelis ažuolas, jo subraižytas liemuo rodė, kad nevieną audrą pergyveno, kad nekartą plakė jį smarkus lietus, ledai kajojo jo liemenį, laužė tvirtas šakas ir drąskė žalius lapus; jis pergalėjęs viską stovėjo tartum šalies sargas ir tēmijo į jurą kuomet ji nurimsta, kada saulė iš jos varsuotų bangų tekėjo, arba kuomet sutemdavo, o mėnulis riedėjo dangumi— žvaigždučių milijonai mirgėjo dangaus erdvėse, kitos spindėjo-maudėsi varsuotose jurių bangose.

Niekas buvo ažuolui audros ir vėjai. Jo tvirtas liemuo nei kiek nesilenkė; plačiai išskleistos šakos, rodos, norėjo apglėbti aplink

jį stovinčius silpnus medelius, priglaust juos prie tvirtos krutinės, apgint nuo smarkios audros, arba nuo saulės karštų spindulių.

Aplink neišsakoma tylą.

Jurės nurimo, visa gamta tartum klausėsi ir rengėsi į žutbutinę kovą. Tiktai mėnulis nesustojo, plaukė tarp žvaigždučių dangumi; jo spinduliai žaidė paviršiumi snaudžiančios jurės. Staiga suvirpėjo oras, tiršti debesiai dideliu smarkumu ir įnirtimu vienijosi vienas su kitu. Veltui kovojęs mėnulis ir žvaigždutės paskendo tamsybių ir audros verpetuose. Audra kas-kartą darėsi stipresnė, naikino viską, kas pakliuvo. Ugniniai žaibai, tartum kraujo prisigėrę slibinai, varstė tamsius debesius.

Jura, audros paliesta, it pažeistas liutatas, pradėjo baisiai kriokti. Putotos, pasišiaušiusios bangos, audros blaškomos, liejosi į krantus, o griaustinis visu smarkumu kratė visą apielinkę. Vėjas užgavo ažuolo šakas, jos gailiai, gailiai suvaitojo, rodos, meldė pasigailėjimo. Pirmą kartą sudrebėjo medžio širdis... Gal nelaimę prijaučia... Plikstelėjo žaibas, garsiai sugriaudė griaustinis, subraškėjo ažuolas ir virto ant žemės — kovoje pergalėtas milžinas...

Įsisiubavusios jurių bangos, pajutę auką, puolėsi visu smarkumu, užliejo parblokštą audros galiuną ir sugriebę šaltan glėbin, nešė vis tolyn nuo kranto, kad kartais užėjus giedra nepasiimtų auką, del kurios tiek darbo padėjo... Ir nunešė jį toli, toli, — skandino užmiršties bangose...

II.

Buvo jau pavakarė.

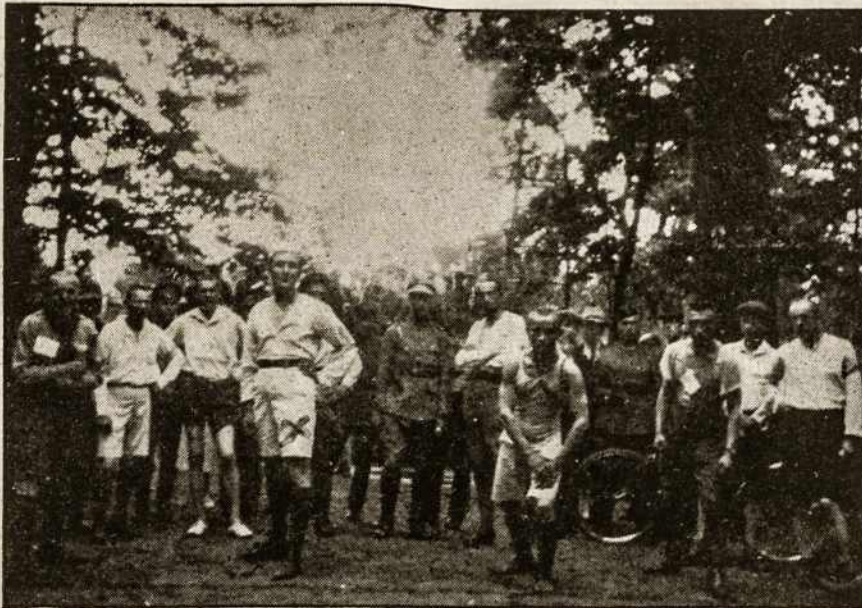
Saulutei žemyn pasiritus, atvėso oras, nekepina taip, kaip vidudieny. Ant žolių ir medžių pradėjo rodytis rasos lašai, gaivino suvytusius nuo kaitros saulutės medžių lapus ir prausė dienos užneštas dulkes.

Aplink tylą.

Gamta, paskendus begalinėj ramybėj, rodos, ko tai nepaprasto laukia, lyg ką tai prijaučia. Besileidžiančios saulės spinduliai ilgom juostom nusitiesė per ramiai stovinčią jurą, padabino įvairiom spalvom. Atrodė, kaip puikus paveikslas pieštas gabaus artisto.

Plačiu vieškeliu smagiai žengė jaunas keleivis, per petį persimetęs nedidelį ryšėlį. Veidas nuo prakaito ir dulkių gerokai apneš-

tamsa, duobėtas klaidus kelias pakirto keleivio jėgas. Jis ėjo kas-kartą dažniau suklupdamas. Debesys augo, žaibai, tartum ugniniai žalčiai, be paliovos raizė debesio keterą; griaustinis kas-kartą darėsi smarkesnis. Pakilo vėjas, sukėlė vieškeliu dulkes; jos susilieję su augštai plaukiančiais debesiais dar labiau tamsa užliejo visą apielinkę. Surinkęs paskutines jėgas, keleivis žengė tolyn su pasirizimu ir vilčia. Štai jau girdisi kurtus balsas. Tai jūros šniokštimas. Ir miškelis

LIETUVOS SPORTO ORGANIZACIJOS NARIAI.

Bėgimas 400 metrų tolumoms šventėje liepos 13 d., 1919 m. Kaune.

tas, tamsiai mėlynos akys rodė begalinę drąsą ir pasirizimą; jis žengė rytų link.

Sustojo. Atsigrėžė vakarų pusėn. Besileidžiančios saulutės spinduliai palytėjo jauno keleivio veidą tardami paskutinį atsisveikinimo žodį ir pranyko. Tik dar gelsvai-raudonas pazaras dabino vakarinį dangaus skliautą. Ir tas laipsniškai geso.

Sutemo.

Vakarų pusėje, vieton puzaro, pasirodė tamsaus debesio nugara ir greitai augo. Keleivis pagreitino savo žingsnius, nes jo dar tolima kelionė. Jis manė dasigriebti nors pusiaukelės ir ten po šimtmečio ažuolo vainiku praleisti audrą ir tamsią naktį. Nakties

ant jos kranto kaž-kodel vėjo užgautas taip liudnai dejuoja-meldžia pasigailėjimo. Audra pašėlusiai staugia, žemė dreba nuo smarkios perkunijos, jura apsiputojus šoka į krantus, stengiasi užlieti sausžemį ir paskandinti jį savo gelmėse. O žaibai ugniniais siulais varsto visą gamtą.

Jaunas keleivis vargiai prisijrė prie miškeliu, kur manė po ažuolu pasilsėti. O koks jo buvo nusiminimas ir gailėstis, kada vieton stovėjusio galingo ažuolo, atrado tik-tai duobę, kur augo, iš kurios dabar sunkėsi vanduo... Blikstelėjus žaibui, jis atrodė raudonas, — tai kraujas senelio ažuolo, kurį paliko ant tos vietos, kur savo amžių pabaigė.

Aplink stovinti jauni medeliai, audros blaškomi, rodos, šaukė Augščiausio pagalbos ir keršto už padarytas skriaudas.

Nuvargęs keleivis, netekęs jėgų, negalėjo jau toliau žengti. Puolė ant žemės, kaip pakirstas medis, negirdėjo nei audros užimo, nei jūros kriokimo, negandino jo nei žaibai ir perkunijos...

III.

Rytuose pasirodė pirmieji aušros ženklai. Šviesiai-raudonas pazaras žymiai augo apimdamas kas-kart didesnę dangaus skliautą. Audra nutilo, tik tamsus debesys buvo matomas šiaurės pusėje. Žaibai blikčiojo ir buvo girdimas lyg požemiuose kurtus balsas griaustinio.

Galutinai viskas pranyko. Užstojo giedra. Debesiams nuslinkus, ant palšai mėlyno dangaus pasirodė žvaigždės, bet ir vėl graitnyko, nes šviesa pergalėjo ir gesino nakties žiburius. Neretai matėsi išrautų ir nulaužtomis viršūnėmis medžių. Ant jų drebėjo rasoti lapai, verkė gailiomis ašarėlėmis. — žinojo, kad saulutei užtekėjus jie suvys, jau jų neatgaivins nei rytų rasa. Likusieji sveiki stovėjo, kaip kareiviai po baisiojo mušio, pergalėję priešą, džiaugėsi išaušusiu rytu, sveikino užtekančią saulutę. Gamta atbudo iš nakties miego, skaisčios saulutės spindulių glostoma, meiliai šypsojo. Lengvas pietų vėjelis savo dvelkimu gaivino visą prigimimą.

Paukšteliai įvairiais balsais čiulbėjo. Darbininkė bitutė, vos auštant, pratrynus akeles pukuotom koyalēm, apleido seną avilį ir zvimbama purpinėjo nuo žiedo ant žiedo — rinko saldų medų.

Tiktai jaunas keleivis negirdi nei nejučia to taip malonaus, gaivinančio ryto. Jis guli suklupęs po sunkia vargų ir nelaimių našta... Jo ausyse dar tebeužia audra. Rytų pusėje pasigirdo malonus varpų aidas, kurio klausėsi kalnai ir slėniai, o pagavę jį kartojo ir nešė toli, toli, kol galutinai nepranyko tolumoje.

Vėjelio banga lengvai užgavo miegančio keleivio veidą. Jis išbudo, atidarė akis, girdi čiulbėjimą įvairiais balsais paukštelių, jaučia, kaip saulės spinduliai bučiuoja jo veidą.

Jis klausosi nustebeš. Ar tai tik saldus sapnas? Staiga užgauna jo ausį skambančių varpų aidas. Jis pasikelia nuo drėgnos žemės. Prieš jį stoja baisūs praeities vaizdai. Štai vieta išrauto ažuolo, kuris tiek iškentėjo šaltų žiemų ir speigų, tiek praleido audrų, — dabar žuvo užmiršties bangose... tuoj neliks nei ženklo, kur augo ir stiprėjo... Šiurpas pakratė jaunikaičio kuną, juodos mintys, it audringi debesiai, lenkė žemyn pavargusę jo galvą, o beviltė, it pikta šmėkla, stovėjo priešai jį ir sakė: "Uždyką vargsti, uždyką kankiniesi, geriau išsižadėk savo neįvykdomų svajonių ir ramiai be rūpesnių — vargų lauk galą."

Jaunikaitis pradėjo abejoti. Persunkęs pasirodė jam kelias prie laimingos ir šviesios ateities. Valandėlę svyravo, svarstė, ar išsižadėti to, dėl kurio tiek naktų nemiegojo, tiek pakėlė vargo. Ar pasiduoti aklam likimui?

Saulėtekyj varpų aidas dar stipresniu balsu gaudžia ir ragina prie darbo. Klausosi jaunikaitis jų malonaus aido. Rodos, girdi žodžius: "Ko abejoji ir po pirmam nepasisekimui nuleidai rankas. Varyk nuo veido nusiminimą, o apsišarvojęs drąsa ir tvirta valia, eik tolyn prie tikslo — pergalėsi."

Pakėlė galvą. Saulutė nušvietė nuliudusį jo veidą. Nepertoli, rytų pusėje, stovėjo milžiniško didumo kalnas, kurio krutinę dabino skarotų medžių šakos. Išstolo atrodė tartum vainikas žalių rutų uždėtas ant galvos skaisstveidės jaunos sesutės. Ant-pat viršūnės spindėjo auksinis kryžius, iš kurio triško spinduliai; jie buvo tas gaivinantis balsamas, kuris išgydė vilties nustojusę jaunikaičio sielą. Jie davė jėgos žengti toliau, siekti prie tikslo, prie idealo...

Išnyko abejonių šešėliai. Jis pergalėjo.

NAKTIS.

Zara vakarinė tamsėja ir gėsta,
Naktis slepia gamtą tamsiaisiais sparnais.
Žmoneliai, numetę dienos darbo našta,
Jau ilsis ramybėj ir džiaugias sapnais.

Vėjelis, pavargęs, rod's, gulti nuėjo,
Ir prausiasi medžiai sidabro rasa.
Sodelyj paukšteliai tik, rodos, čiulbėjo, —
Nutilo... nei balso, ramybė šventa...

Tiktai srauni upė nemiega, sriovena,
Nuo jos tirštas rukas kyla pamažu;
Juose, tartum laivas, juroje paskęsta,
Ir sodžius ir miškas, — sodelis kartu.

Ten mėnuo iš girios jau išsimiegojęs
Pakyla ir rieda per dangų lėtai;
Nevieną akutę-žvaigždutę viliojęs,
Bet jį jos netraukia. Viena tik antai

Del jojo grakštutė šviesi užtekėjo.
Ją sveikin mėnulis šviesiais spinduliais.
Ir taip jis per naktį prie jos vis riedėjo,
Beplaukdams erdvėje padangių keliais.

Žilvitis.

NEMUNO DAINUŽĖ.

Lengvos vilnys Nemunėlio
Tyliai šlama.

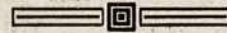
Pabučiuoja krantą smėlio,
Tyliaš uolas pakutena,
Plaukia, grišta, plaukia vėlei,
Kaip dainelė seserėlės...

Aukso godą rytmetinę —
Liudną dainą panaktinę —
Kaip alsavo, kaip liudėjo
Vėtroj, balusi krutinė,
Kaip mieloji išdabino
Vakarėlį sutartinį
Prakartėlės vartelius —
Svečio tolumo lukėjo
Ir sulaukti nemokėjo —
Šlama vilnys Nemunėlio

Palei krantą balto smėlio,
Palei tyliaus darželius...
Kaip šešėlis nusileidžiu
Iš sapnų šalies toliosios —
Iš nežinomos mielosios —
Kur svajojau, kur meldžiaus...
Nežinodamas, ko geidžiu,
Nežinodams, ar alsuoju,
Ar tik mylimą sapnuoju
Ir klajoju, kaip šešėlis...
Kaip ir vilnys Nemunėlio
Be pavilgio danginuos...

Gintariniai tau karoliai —
Ištremtinė man daina...
Kad liudėjau aš ligšiolei,
Tartum stirna pažeista,
Nuo pasaulio atsiloš, —
Man vienužis takas bus...
Sėjant žydinčius sapnus
Mylimoji atsidus...
Lengvos vilnys Nemunėlio
Tyliai šlama.

(Iš "Gėlių Diena").

REIKIA PRITIRTO MOKSLO.

Lietuvoje kai-kuriuose kraštuose yra puošiama stogų čytos įvairiais pagrąžinimais. Ar tai gandrą iš lentos išpiauja, ar tai gaidį, ar kit-ką ir papuošia viršų kraiko, ypač kur šiaudinių stogų kraikai budavo pridrutinti gėveliais.

Važiuoja kartą per sodžių žydas ir rabinas, ir mato, kad veik kiekvienos triobos kraikai padabinta iš lentų iškarbuotais gaidžiais. Ir klausia žydas, kaip savo mokytojo ir galvočiaus, rabino, kodėl žmonės vis gaidžius, o ne vištas ant stogų daro. Šis atsakė:

— Tai didelio pritirto mokslo reikia, kad tą paaiškinti. Bet, sulyg manó nuomonės, tai aš išvedu šitaip. Jeigu būtų vištos ten pastatytos, tai kaip padėtų kiaušini, nusiristų ir susimuštų. O gaidys kiaušinių nededa.

J. V. Kovas.

Jonas Vilimas.

I LAISVĘ ŽENGIANT.

(Vaizdas Lietuvos kovos už nepriklausomybę).

2-JŲ VEIKSMŲ, KETURIŲ ATIDENGIMŲ DRAMA.

VEIKIANTIEJI ASMENYS:

MOTINA — apie 50 metų amžiaus.
 ONA — jos duktė.
 VINCAS — jos sunus.
 MARĖ — sodžiaus mergaitė — Vincas mylima.
 LANKEVIČ (Lankas) — sulenkėjęs bajoras.
 PILDUKOVSKIS — lenkų karuomenės vadas.
 LIETUVIŲ kareiviai.
 LENKŲ kareiviai.
 LIETUVAITĖS nelaisvės.

VEIKSMAS 1-MAS.

(Paprastas ukinininko kambarys, vidury stalas. Ona siuva, Juozienė vaikšto po grįžtį, pasižvalgo per langą ir po valandėlės pradeda kalbėti).

Scena I.

Motina. Dievas žino, kas atsitiko su mūsų tėvu!... Jau treči metai kaip gavome žinią, kad yra išvarytas į Sibirą nelaisvėn ir nuo to laiko daugiau jokių žinių nėra. Ar-gi būtų tie beširdžiai maskoliai jį nukankinę. Visa mūsų laimė, tai Vincukas. Dirba, triušia sunelis per dienas.

Ona (ramindama). Nenusimink, mamyte, ir nesigraudink taip. Tėvelis grįžs. Karė pasibaigė. Susidariusi nauja bolševikų valdžia labai žiauri ir negailėstinga. Ji mus vasaip kankino, vargino ir badu marino; turta išplėšė, prisigėrus lietuvių vargdienių ašarų traukiasi iš mūsų krašto su rankomis krauju suteptomis. Jų žvėriškumai baisu prisiminti. Jų sąžinės prislėgtos kruvinais darbais. Bet neilgai mes kentėsime. Jau Lietuva keliasi iš kapo, o prisikėlus ir sustiprėjęs pareikalau visų tironų, kurie tik mus kankino, pasiteisinimo ir atlyginimo už mums padarytas skriaudas.

Motina. Mylima dukrele, tu visados mane suramini. Bet kur mūsų Vincukas? Jau pusiaudienis, laikas pareiti pietų, o jo vis dar nesimato. Eisiu kieman pažiūrėti — bijau, kad kartais kokia nelaimė neatsitiktų.

Ona. Palauk, mamyte, Vincas pareis. Šiandien kiek ir pavėlavo, mat, gal pro šalį eidamas užsuko pas Andrių. Tėnai randa laikraščius, knygas, kurias jis mėgia skaityti, tai ir pavėlavo. O gal namo eidamas susitiko su Maryte, o toji tai savo švelniais žodeliais nemažai valandų užtrukdo. Sėsk čia, mamyte, man be tavės labai nuobodu — abi pasikalbėsiva. Ar žinai, mamyte, mūsų Vincas kažko labai susirupinęs ir nerimauja. Girdėjau kartą savo draugui sakė: „Antanai, ar tu eitumei pasišvesti už tėvynę, jei kas tave pašauktų kariauti po lietuviška vėliava?“ Antanas giliai užsimastė, galvą nuleido, o akyse pasirodė ašaros. Gi mūsų Vincas sako: „Jei aš gaučiau tik progos kaip nors įstoti į žadamą organizuoti Lietuvos karuomenę, pirmas eičiau atsisteisti su priešais už padarytas skriaudas, už kankinimą tėvo ir už persekiojimus Lietuvos gyventojų.“

Motina. Vakar kaimynai man papasakojo, kad daugiau karių nebus ir vokiečiai su bolševikais daugiau mus nebekankins. Sakė, kad vokiečių vyriausybė leido susiorganizuoti Lietuvos Tarybai, kuri rūpinsis visais mūsų reikalais. (*Motina, vaikščiodama žvalgosi per langą.*) Štai ponas Lankevič pas mus ateina. Malonus jis žmogus, o žinių tai niekad pas jį netrūksta. Kaip atsisės, tai kaip ims

pasakoti apie lenkus iš senovės laikų —apie jų gerus darbus, apie garsius žygius...

Ona. Nors Lankas ir žino daug žinių, tačiau aš jo nekenčiau. Jis nieko daugiau nežino, kaip tik apie lenkus ir kokias ten unijas dažnai vis mini. Mamyte, mums reikėtų pertraukti ryšius su visokiais lenkberniais, nes jie mūsų didžiausi priešai. Per keletą šimtmečių mus slėgė ir engė. Visi kaimynai Lanko nebekenčia. Žinau, mūsų Vincas ir-gi jo istorijomis nepatenkintas. (*Ineina Lankas, lenkiškos išvaizdos žmogus*).

Scena II.

Lankevič (ineidamas). Labą dieną, pane susiedkos, su vožnomis navynomis užėjau.

Motina. Labą, labą! Tamsta vis neužmiršti mūsų atlankyti. O ką-gi šiandien pasakysi?

Lankevič. To, pane susiedkos, čia dažnai užeinu. Su kitais, pane, muzikais negalima susirokuoti, jiems, pane, ką nesakysi, tai jie savo kalba, pane, o jei, pane, užsiminsi apie Polščią, pane, kad čia, pane, bendzi Polska, tai da, pane, ir mušt gausi. Šiandien polskoj gazietaj rašo, kad viskas bendzi polska ir tutai bendzi Polska, pane, ir mes visi, pane, busime lenkiški.

Ona. Klysti, tamsta, sakydamas, kad čia bus "Polska" ir mes busime lenkai. Juk čia Lietuva ir tik lietuviai gyvena ir lietuviškai kalba. Kas nori lenkiškos žemės, lai važiuoja į Varšavą, lai tas čia nemina Lietuvos žalių pievų. Lietuviai myli jas ir gerbia ir gins jas priešus reikalui.

Lankevič. Tu tebesi per jauna ir nežinai, pane, istorijos, kaip seniau, pane, lietuviai prisidėjo prie Polščios, pane, ir gražiai gyveno, pane...

Ona. Taip, senovėje prisidėjo ir buvo pasidavę lenkam į vergovę, bet nemanyk, tamsta, kad ir šiandien lietuviai lenkam vergautų. Baudžiavų laikai

nebegrižš, nors ir kaž-kaip lenkai norėtų ją įvesti. Lietuviai kyla iš ilgo miego, stiprėja ir patys valdysis, ir patys savais reikalais rupinsis.

Lankevič (juokdamasis). Cha-cha-cha...pane, save valdys... Taip negali būti, kad muzikai, pane, save valdytų. Pane, kur-gi jų vaiskas, kur-gi narsus vyrų, kur-gi, pane, mokyti žmonės?...

Ona. O kur jūsų didvyriai? Džiaugiatės Kosciuška? — Tai lietuvys! Didžiuojatės Mickevičiumi? — Tai lietuvys! Didžiuojatės Žalgiriu? — Tai lietuvių laimėjimas. Ką jūs turite garbingo, tai lietuvių ir iš lietuvių! Bunda jau šiandien Vytauto dvasia. Ji prikelia tautą, kurios iki šiol neįveikė jokie persekiojimai bei kankinimai...

Lankevič (susimaišęs). Ką čia, pane, su tavimi ginčytis. Eisiu, pane, toliau į sodžią. Sudiev, pane! (*išeina, motina išlydi*).

Ona (užsimąsto, po valandėlės pradeda kalbėti). Nekenčiu to žmogaus. Ateis, tai nieko daugiau nesako, kaip tik pane ir Lenkija. Kada brolis namie, tada mažiau jam Lenkija stovi ant liežuvio, nes jam moka atsakyti. Mama jau apsipratus, klausosi jo kalbų. Bet kur brolis užtruko? Jau pirma valanda po pietų, o jis vis nepareina. Nesuprantu, kodėl jis dabar tokis neramus, susirupinęs, užsimastęs, teiraujasi žiniomis, tai laikraščių parsinešęs skaito. Negalima suprasti, kas su juomi dedasi. (*Apsizvalgius*) Ir mama kaž-kur išėjo. Pa baigsiu siuti, gal ir brolis pareis (*sėda prie stalo, siuva*). Nesmagu taip. Padainuosiu, gal smagiau bus. (*Dainuoja*):

“Kaip-gi gražus-gražus rutelių
[darželis...

(*dainuoja kokis kelis posmus. Baidiant dainuoti, ineina Marė, grakšti sodžiaus mergaitė, lankiusi mokyklą; Vinco mylimoji*).

Scena III.

Marė (ineidama). Sveika gyva, Onute! kaip senai tave bemačiau (*pasibučiuoja*)!

Ona. O kaip sveika, Marytė? Maniau, kad jau vėl į mokyklą išvažiavai. O gal šį metą kiti rūpesčiai tavo širdelę vargina?

Marė. Jokių kitokių rūpesčių neturiu šalip to, kurį jau tau seniau pasakojau.

Ona (paduodama kedę). Sėsk, Maryte ir papasakok man ką nors. Tu nemažai žinučių žinai iš laikraščių. Žmonės kalba, kad mes turėsime priklausyti lenkams?

Marė. O ar pameni, Onute, kadaisiau tau pasakojau apie Lietuvos Tarybą ir apie šaukiamą Visuotiną Seimą?

Ona. Pamenu kiek, o ką—ar jau sušaukė?

Marė. Tas šaukiamas seimas, apie kurį seniau pasakojau, buvo pereitą savaitę. Šiandien gavau iš Kauno laikraščių su pranešimu apie seimą: rašo, kad seimas gerai pavyko. Išrinkta Lietuvos prezidentu visos tautos mylimas vyras — Antanas Smetona. Nutarta organizuoti Lietuvos karuomenę; užgirta dabar vartojama vėliava: viršui geltona, viduryje žalia, apačioje raudona. O apie lenkus — jokios baimės nėra, nors ir turi pagrobę Vilnių ir galanda nagus visą Lietuvą pavergti. Bet veltui jų troškimai — visų lietuvių upas pakilęs, valia nesulaužoma. Netik čia sodžiuose, bet ir visur vienas balsas tesigirdi: "Laisva-Nepri gulminga-Suvienyta Lietuva!"

Ona. Begalo esu linksma, tokias žinias girdėdama. Ar tai tiesa, kad lietuviai galės turėti savo prezidentą ir patys save valdyti?

Marė. Kas link valdymosi, tai kad tik mūsų valdžia susitvarkys ir suorganizuos karuomenę, tai jokie priešai nedrįs Lietuvon eiti ir jos gyventojams skriaudas daryti. Ar žinai, Onute! aš galutinai sužinojus kokia bus lietuviška vėliava, tuojau sėdau ir pasiuvau vieną. Onute! eikiva pas ma-

ne, aš tau ją parodysiu; kartu ir mano darželį apžiūrėsiva.

Ona. Gerai, Maryte. Aš eisiu pas tave, aš ir labai norėčiau lietuvių vėliavą pasiūti. (*Abi išeina*).

Scena IV.

(*Ineina Vincas, apsidairo; išsi-traukia laikraštį iš kišeniaus ir pradeda skaityti*).

Vincas. "Lietuvos valdžios atsišaukimas į Lietuvos jaunimą!!! Lietuvos jaunime! Lietuva daug šimtmečių buvo priešų persekiojama ir kankinama. Jos širdį drąskė svetimi priešai: vokiečiai, rusai ir lenkai. Lietuvos vardą po kojų pamynę, tyčiojasi iš jos teisių. Vyrai! Brėkšta Lietuvos pavasario rytas, truksta priešų pančiai, kurie veržė mus surakinę. Keliasi iš politikos kapo lietuvių tauta, o su ja kas dieną kyla didesnis šauksmas liuosybės, laisvės troškimo. Daugiau nebenorime svetimo jungo nešti, nei svetimiems vergauti! Mes mokėsime patys valdytis ir patys savais reikalais rūpintis. Atsišaukiame į visą Lietuvos jaunimą kviesdami stoti į darbą apgynime savo tėvynės! Tik jaunimo pasišventimas galės Lietuvai laisvę užtikrinti ir nuo priešų apginti. Visi tarpe 18 ir 30 metų esate kviečiami stoti į Lietuvos karuomenę kaip galima greičiau ir eiti Lietuvos rubežių ginti.

Pasirašo:

Prezidentas Antanas Smetona.
Generolas Silvestras Žukas.

(*Užsisvajoja ir po valandėlės pradeda kalbėti*). Lietuva šaukia mane į darbą — ginti tautos šventų teisių. Priešai mus persekiojo, atėmė turta, kankino, marino badu, išplėšė Lietuvos grožę, sumynė jos teises. Daug mūsų brolių žuvo Sibiro kalnuose... tarpe tų ir mano tėvas... Už ką?... už platinimą lietuviškų knygų po Lietuvą! už nešimą šviesos savo

broliams. Eina žinios, buk lenkai veržiasi į Lietuvą ir nori mus pavergti. Jau užėmė Vilnių ir ten įsteigė baudžiavą, o visus, kas tik pasipriešino, sukiojo į kalėjimus ir pudo. (*Tvirtai*) Ne! Nevaldys mus lenkai! Graičiau Nemunas išdžius, kaip lietuviai lenkų valdžion pasiduos. Gana vergijos! gana svetimo jungo! Prasmegs ir lenkų pastangos, kaip prasmežo maskolių ir vokiečių! O, Dieve! Tu mūsų pagelba. Suteik lietuvių tautai ištvermės ir jėgos. Pas Tave jieškau dramos savo tėvynę ginti. Eisiu, stosiū į lietuvių karuomenės eiles... (*Sugrižta motina ir Ona. Tėmija nustebusios*) Šiandien išvažiuosiu į Kauną. Atsisveikinęs su saviškėmis, užeisiu ir Marytei paskutinį Sudiev! pasakyti... (*pastebėjęs motiną ir Oną*) Tai ir jų čia!

Motina. Vincai! Ko toks atsimainęs? kas yra? Mus apleisti keti?

Vincas. Taip, mamyte. Šiandien su kitais sodžiaus vyrais išvažiuoju Kaunan įstoti lietuvių karuomenėn...

Motina. Vincuti suneli! Ką-gi mes darysime vienos pasilikę? Kas mumis apgins? Nei gyvulių, nei grūdų, nei drabužių neturime! Keturis metus vargino karė... Daug vargo iškentėjome visur stumdomi. Karė apstitojo, sugrižome į savo namelius. Manėme, kad jau visi vargai pasibaigė... (*krupčiodama*) bet štai vėl vargai prasideda... paskutinį sunelį turiu rengti į karę...

Vincas. Nusiraminki, mamyte. Tiek vargę ir kentę, pakelsime paskutinę vargų našta.

Ona. Mūsų Vincas, mamyte, rengiasi į kovą už šventas Lietuvos teises. Kol priešai bus mūsų žemėje, tol mūsų vargai nepasibaigs.

Motina. Pabuk, suneli, nors ligi rudens...

Ona. Tu negali taip greitai išvažiuoti. Neturi nei drabužių, esi suvargęs, nepasirengęs...

Vincas. Nėra ko rengtis. Turiu šiek-tiek pinigų, uniformą ir šautuvą Kaune gau-

siu. (*Paziūrėjęs į laikrodėlį*) Laikas greitai bėga, jau dešimta valanda. Turiu išvažiuoti, taip visi sutarėme. Dar žodelis, mano mielosios. Jei žysiu, o Tėvynė bus išliuosuota, nesigailėkite. Mes einame lydimi motinų ir sesių ašarų. Jos mus drąsina, jos veda į sunkiausią kovą su visais Lietuvos priešais. Sudiev! mamyte (*bučiuoja motinai ranką*).

Motina. Telaimina tave Dievas ir sugrąžina sveiką!

Vincas. Sudiev, sesyte, nepamiršk manes (*apkabinęs bučiuoja*). Sudiev! (*išeina. Motina ir Ona krupsėdamos palydi*).

(*Uždanga*).

PIRMO VEIKSMO ATIDENGIMAS 2-RAS.

(*Scena perstato Marės gričių, gražiai papuoštą. Viduryje stolas, ant kurio padėtos kelios knygos ir laikraščiai. Dešinėje pusėje ant sienos Vytauto paveikslas, viršuje lietuviška vėliava. Uždangai kylant, Marė skaito knygą, paskui padeda, užsisvajoja*).

Scena I-ma.

Marė. Vakar skaičiau indomią istoriją apie garbingą tautos didvyrį, kuris tėvus palikęs išėjo į karę su priešu kariauti ir daug kartų savo narsumu pasižymėjo. Ilgoje kovoje nelaimė ištiko. Jam narsiai kovojant mušių lauke, buvo kulipkos pervertas ir greit mirė. Gerbianti žmonės palaidojo, ant kapo pastatė paminklą ir uždėjo parašą:

“Čia guli tautos didvyris, kuris už tėvynę galvą padėjo.”

Gi kitiems, kurie gyvi išliko ir kurie laimėjo, klojo gėles po kojų. Nežinau, kodėl man vis karės mintyje stovi ir istorijas apie kares mėgiu skaityti. Geriau padainuosiu

(*dainuoja*):

Lietuva brangi, mano Tėvynė,
Šalis didvyrių, kur kapuos guli,

Graži kaip dangaus esi mėlynė
Tave kaip tikrą myliu matutę (*gali-
ma dainuoti kelis posmus*).

(*Po dainai pasigirsta varpelio
skambėjimas; bėga arčiau durų*)
Turbut, Vincas ateina atlankyti ma-
ne (*praveria, ineina Vincas*).

Scena II.

Vincas ir Marė.

Marė. Vincuti, aš taip senai tave mačiau.
Maniau, mane visai pamiršai.

Vincas (*įmdamas už rankos*). Mylima Maryte,
aš niekad tavęs pamiršti negalėčiau.

Marė. Vincuti! bet tu šiandien atrodai susi-
rupinęs ir neramus, kas tau yra? ar
nuo tėvelio gavai kokią liudną žinią?
Juk tu, budavo, visados toks linksmas,
malonus!

Vincas. Mylima Maryte! Mums buvo linksmas
ir malonu augti jauniem tėviškėse.
Tu lankei mokyklą, o aš su savo tėveliu
ukę daboju. Bet neilgai laimė šypsojo.
Mano tėvą išplėšė iš mūsų namų ir
išvarė į Sibirą. Pamenau, kai tą vakarą,
vakarieniaujant, atėjo keliolika žemskių
ir ėmė mūsų namus krėsti, o radę keliolika
lietuviškų knygelių, tuojau ėmė tėvą mušti,
paskui išvarė per duris. Nors buvau mažas,
bet puoliau prie tų ponų kojų, verkdamas
prašiau, kad tėvą paleistų. Tečiau nieko
nepaisė. Verkė motina ir sesutė... Išvežė
tėvą ir šiandien dar negrįžta. Kas žino,
ar gyvas, ar miręs. (*Pauza*) Maryte,
karė apsistojo, bet priešai dar nepal-
liauja mus skriaudę ir persekioję. Šiandien
gavau atsišaukimą iš valdžios stoti į
Lietuvos karuomenę. Pasizadėjau eiti ir
atėjau atsisveikinti su tavimi...

Marė. Bet, Vincuti, tu išeini į karę ir gali
žuti tenai, o juk aš tau esu pasizadėjęs
ir mudviejų niekas perskirti negali!...

Vincas. Jei žūsiu, tai žūsiu už tėvynę, o jei
sveikas sugrįšiu, tai vestuvių iškil-

mes švęsime laisvoje Lietuvoje. Štai,
imk šį žiedą, mūsų sutartuvių ženklą.

Marė. Ačiū už brangią atmintį! Nešiosiu jį
ir ašaromis plausiu, kad sveikas sugrįž-
tumei. Mylimas Vincai! Imk šitą vėliavą,
grįžk ir parvežk ją laisvą! (*nuima nuo
sienos vėliavą ir duoda Vincui. Vincas
spaudžia prie širdies, paskui bučiuoja*).
Ačiū, brangioji! Sugrįšiu, pasimatysiva,
o dabar su diev! Dar kartą pasakyk, ar
myli mane? (*apkabina ir glamonėja; Ma-
rytė glaudžia prie širdies*).

(*Uždanga nusileidžia*).

PIRMO VEIKSMO ATIDENGIMAS 3-ČIAS.

(*Ta pati scena; Marė rašo, paskui pakelia galvą ir kalba*).

Marė. Jau trečias mėnuo, kaip Vincą išlydė-
dėjau į Kauną ir nuo to laiko jokių žinių
negauju. Nežinau, kur jis dingo. Laikraščiai
rašo, kad lietuviams sekasi gerai ir visur
priešus sulaiko ir baigia išginti bolševikus
iš Lietuvos. Argi but jau žuvęs Vincas
mušių lauke (*varpelis skamba, bėga prie
durų, grįžta su laišku*). Laiškutis! Vincuko
rašytas! (*Atplėšia ir skaito*):

“Brangi Maryte:—

Atleiski, kad užtrukau laiškeliu tave
atlankyti. Kuomet nuvykau į Kauną,
neturėjau laiko parašyti. Buvome tuojau
pasiūsti į mušių lauką kovoti prieš bolševikus,
kurie rengėsi užimti Kauną. Po didelių
mušių, kurie tęsėsi kelią dienų, bolševikai
buvo priversti trauktis atgal palikdami
daug amunicijos, taipgi daug nelaisvių
mums teko. Vijomės ligi pat Vilniaus.
Dabar apsistojome palei mišką, iš kur
rašau šį laiškutį. Rytoj mūsų pulkas
keliausime į Lenkijos pakraščius ir
mėginsime sustabdyti briovimąsi į
Lietuvą. Visu

upas geras ir esame pasirengę kovoti, kol neprieisime rubežių. Brangi Maryte! Atlankyk mano namelius, raminki seną motinėlę. Taipgi neužmiršk manes nors laiškučiu atlankyti. Lauksiu tavo malonių žodelių.

Tave mylintis Vincas."

O, Vincuti! Tavo malonus laiškutis didžiai suramino mane. Priešai bėga iš Lietuvos, jie nebeskriaus mūsų daugiau. Busime laisvi. Kuom-gi aš pagelbėsiu jums, karžygiai? Kuom-i aš prisidėsiu prie išliuosavimo tėvynės?! Juk ir mano gįslose teka lietuviškas kraujas ir širdyje liepsnoja tėvynės meilė. Dauguma mūsų brolių narsiai kovojančių alksta, badą kenčia; dauguma basi, nuplyšę, o kas-gi sužeistus prižiūrės? Kai-kurios mūsų sodžiauz mergaitės įstojo į Lietuvos Raudonąjį Kryžių ir neša pagelbą kovų laukuose. Eisiu ir aš tenai į karės lauką pagelbēt savo broliams mirtinai kovojantiems. Maisto, drabužių nunešime, juos raminsime, sužeistus prižiūrėsime. (*Ruošiasi keliauti. Rišasi drabužių, maisto ir t.p.*).

(*Uždanga nusileidžia.*)

(*Bus daugiau.*)

Į KOVĄ.

TAI balsas trimyto į kovą mus
[šaukia

Apginti liuosybę tautos:
Ginkluoti priešai į tėvynę vėl
[plaukia,

Nor žemę užimt Lietuvos!

Ar leisme žudyti mes savąjį kraštą?

— Į kovą, į kovą — už laisvę į kovą!...

Jie Lietuvos turtus ateina išplėsti,

Paversti visus mus vergais.

Kurie neklausysme, tai busme išvežti,

Arba nužudyti kardais!

Ar imsme tą baisią vergystės vėl našta!

— Į kovą, į kovą — už laisvę į kovą!...

Vienybėn, vienybėn visi vyrs-į-vyrą

Prieš vokiečius, lenkus, gudus;

Vergystės jau pančiai nuo mūsų nubiro

Ir Lietuva laisva jau bus!...

Nuo priešų apginsime savąjį kraštą!

— Į kovą, į kovą — už laisvę į kovą!...

Jei priešai taip trokšta mūsų kraštą už-
[imti,

Liuosybę išplėst Lietuvos,

Per kraujus ir kunus turėtų pereiti —

Kol gyvs lietuvis neb'vergaus!...

Padės jis gyvybę už laisvę, tėvynę!

— Į kovą, į kovą — už laisvę į kovą!...

Už laisvę, už tiesą, kas gyvas, į kovą

Apginti liuosybę tautos!

O kryžius, teisybė lai bus už vadovą

Ant mūsų brangios vėliavos!

Apginkime Laisvę, apginkim Tėvynę!

— Į kovą, į kovą — už laisvę į kovą!...

Jonas.

Chicago, IX-XXX-XIX.

PABRANGO.

Senoji Dorienė laikė gėlių krautuvėlę ir praeinantiems pardavinėdavo. Kartą eina jauna mergina, o Dorienė ją pasitinka pintine gėlių ir siulo pirkti:

— Dukrele brangioji, pirk vieną gėlelę. Mergina gėles pradėjo čiupinėti, uostinėti, džiaugtis.

Dorienė ir vėl pradėjo girti savo gėles:

— Visos gražios, dukrele, visos gražios; bet štai imk vieną šitų lelijų, tai gražios!

Mergina už lelijos nusitvėrė.

— Matai, kaip tau tinka — gyrė Dorienė. — Lelija išreiškia ženklą nekaltybės.

— O graži, reikės ją ir nusipirkti! Kiek gi prekiuos tas žiedelis?

— Dvidešimts centų.

— O kodėl taip brangiai?

— Matai, dukrele, dorybės ženklo ant šios žemės mažai užauga, kas kartą eina mažyn, todėl taip pabrango.

Mergina suprato, ką senukė išreiškė.

Nusipirkus vieną leliją ir nuėjo namon.

J. V. Kovas.

ATSITIKIMAS.

Tai buvo viename Amerikos miestelyje.

Šios gadynės "sportelis" inėjo į žydišką drapanų sankrovą ir prašo visą eilę (siutą) drapanų. Žydas tuoj mandagiai paduoda bruslotą ir švarką, šis prisimieruoja; tinka. Žydas nueina į kitą skyrių atnešti kelinį, o šis su švarku lauk per duris ir eina savo keliais. Žydas pajuto apgavystę, išbėgęs ant gatvės, pradėjo šaukti policistą. Tas tuoj pribuvo ir apgaviką pradėjo vytis; kada prisivijo, atkišo revolverį ir taikė šauti, jei apgavikas gerumu nepasiduotų. Tada žydas pradėjo šaukti:

— Ui, ponas policiste, nešauk augštai, tik taikink į kojas, nes švarkas — tai mano, o kelinės dar jo paties.

J. V. Kovas.

ŠIS-TAS.

Šiuos žodžius galima skaityti iš abiejų pusių, kurių ta pati reikšmė:

savas,
tikėkit,
sėdės,
ėdė,
sunus,
sukakus;

Šiuos žodžius galima skaityti iš abiejų pusių, bet jų prasmė skirtinga:

sukit — tikus (tikus mergina),
veidus — sudiev,
alus — sula (medžio syvai);

Šiuos žodžius galima skaityti iš abiejų pusių ir jie turi prasmę:

alus—tykas—tikėkit—sakyt—sula,
suteikit—mum (s)—tikietus.

Sumąstė ir surinko

J. V. Kovas.

IŠMINTIES SĖKLOS.

Niekam taip daug visi nesipriešina, kaip tinginiui. Tinginys nemoka naudotis pasaulio gėrybėmis.

Del garbės šiame pasaulyje gyventi, tai yra tik kovoti su vėjais.

Tas, kuris su tavimi kalbėdamas, taiko užgaut tavo jausmus, pamanyk, kad jis yra beprotis, nes stoka jam apšvietos; kiekvienas žioplys pataikys iš kito pasijuokti.

Beproty, nors jį aprengtum ir mokyčiausio vyro rubais, jis vis bus beprotis, nes nesupranta, kas tai yra apšvietimas.

Bedievis lygus bepročiui, nes jis savo sąžinėms nekvošia, ir ją kaltą nebaudžia, nes nesupranta, kas jam davė gyvatą ir kam jis turi atiduoti garbę. O tik tas žmogus nejaučia savo sąžinės, kuris neturi širdyje tikėjimo.

Bedievis neturi tikėjimo, neturi nei sąžinės.

J. V. Kovas.

DĒDĒS LAIŠKAI.

(Parašė kunigas savo seserėnui).

Sulietuvino Bendrutis.

XIV. — KONSERVATISTAS.

Konservatistas paprastai kitiems pagelbsti didelius darbus nuveikti; bet jis pats jų nenuveikia.

Konservatistas geriausiai pažįsta liaudį, negu pati liaudis; taip-pat jis ir myli ją labiau.

Mielas Jonuti:—

Randame vieną labai nuostabų dalyką liaudies istorijoje; butent, tą, kad visų amžių liberalistai, ypač naujagadynės rušies, mėtė plytgaliais Konservatistą ir šiandien tebėmėto. Bet arčiausiai susipažinus su pasaulinės pažangos bėgiu, pasirodo, Konservatistas daugiau yra užsipelnęs gėlių-bukietų, negu plytgalijų. Konservatisto nuoveikalai pasaulinės civilizacijos laukuose yra svarbesni, negu juos liaudis apkainuoja.

Nors Konservatistas ir nenuveikė didelių darbų, bet jis atėjo kitiems į pagelbą ir padėjo nuveikti svarbius ir didelius darbus. Konservatistas yra tai vartininkas arba šimtmečių nakties sargas, kuris apsaugoja liaudies civilizacijos budinko pamatus; jisai yra išdininkas visų pasaulio turtų praėjusiuose amžiuose surinktų, kurie, protingai vartojant, duoda naują gausybę kaip dabartinei, taip ir busimai žmonių kartai. Konservatistas sutaupino ir užlaikė javų-svirną, kurio aruoduose buvo supiltos naudingų idėjų sėklos, iš kurių išaugo naudingi išradimai pasaulyje. Konservatistas buvo tai Jokubo sunų Izmaelitams parduotas Juozupas, kuris pakliuvo tukstančių eikvotojų-Faraonų rankosna; bet jisai nedėvėjo auksinės karunos, nei-gi galybės lazdos rankoje nenešiojo ženkle viešos pagarbos.

Be Konservatisto nebutų pažangos pasaulyje, nes be jojo nebutų kam apsaugoti ir užlaikyti darbo įrankiai, kurių priemonė-

mis butų galima veikti; be jojo nebutų kam apsaugoti principų bei pamatų, kuriais butų galima paremti bei inkunyti sugalvotus dalykus bei paversti idealus realybėn; pagaliau, be jojo nebutų kam apsaugoti ginklų, kuriais galima kariauti teisingas kares pavergtų tautų išliuosavimui iš vergijos jungo. Karės ginklų sankrovos bei protiškos karonės bei riaušių ginklinyčios yra jo globoje. Ir jeigu jis tikrai labai atsargiai ir gerai apsimastęs tesutinka paskolinti tų sankrovų raktus, greičiausiai yra ženklas jo sumanumo, nekaip neveiklumo. Naudinga yra pasaulio gerbuviui, kad Konservatistas yra taip sunkiai tepertikrinamas ir toksai nespertus, nes nuo jojo priklausė ir dabar tebeprisklausos sumažinimas pasaulio apgailestavimų. Konservatistas vargiai težino prasmę klauzulos "galėjo būti;" jisai pasitenkina vienu tikrai "buvo."

Tiktai tada, kada karė buna jau užbaigta; kada drąsuolių kareivių lavonai guli išbalę po žiedriu dangumi, Konservatistas pasirodo ant karės lauko. Jis tąsyk, išėjęs ant tojo kanuolių šuviais išarto karės lauko, surenka visas liekanas, kurios gali būti naudingos kitai karei, ir surinkęs laiko jas sankrovoje, kol jų neppureikia. Jis taip-pat ineina ir rodos šėtron ir surenka vaisius išlaimėtos arba pralaimėtos karės. Konservatistas brangina visokias pamokas: ar tai butų naujų ginklų išmėginimas; ar tai butų kvailas sumanymas apšaukti karę, kada kareiviai bei ginklai nėra parengti; ar tai ant galo butų piktadarystė išdrįsti visai be teisybės kariauti. Kada jo draugai mano Konservatistas jau yra žuvs, jis tąsyk ramiai sau tvarko pasilikusiuos turtus, žinodamas, kad ir pralaimėjus vis dar galima kuomi nors pasinaudoti.

Konservatisto gyvenimas remiasi ant galutinybių: jisai skaitosi visų-menkiausiu ir draug visų-kilčiausiu žmogumi pasaulyje. Iš dalies tas yra tiesa; bet jojo naudingumas užsilaiko paviršutiniuose jo nedatekliuose. Studijuodamas liaudį, Konservatistas ne paniekos, bet meilės lekciją išmoko. Jis geriaus pažįsta liaudį, negu liaudis pati, ir protinčiau jis ją myli. Jis sergsta žmonijos silpnumą ir tēmija jos entuziazmą; ir kaip viename, taip-pat ir antrame jisai atranda sau naudą.

Konservatistas matė šimtmečius, kuriuose žmonės garbino daugybę stabmeldiškų dievų; bet jisai užlaikė ugnį degančią ir ant aukuro vieno tikro Dievo, Kuris tiktai Vienas yra amžina Išmintis ir Teisybė. Jisai matė ir pastebėjo, kada praėjusių šimtmečių žmonės apleido savo garsius knygynus, kaip pasaulinio, taip ir dvasiško turinio; o jų vietoje griebėsi už kardo bei durtuvo. Tą išvydęs Konservatistas išėjo ir surinko brangias liekanas — knygas bei rankraščius ir užlaikė busimai kartai, kaip šventraštį, taip ir tulus klesiškus veikalus. Tai ačių Konservatistui, kad mes šiandien tas taip brangias ir naudingas knygas turime. Konservatistas taip-pat pastebėjo, kaip dailė tapo apleista ir pradėjo nykti bei virsti į dulkes, ir tuojaus surado medegą ir atnaujino jąją. Pagaliaus jis pastebėjo, kaip liaudis paliovė dainas dainuoti, ir užlaikė tų dainų rekordus bei melodijas, idant jaunesnioji karta vėl kada nors galėtų uždainuoti tas dainas ir nešti paguodą vargo prispaustai žmonijai. Tas viskas yra tai Konservatisto turtas bei nuopelnas, kurį jis neapsakomai myli ir brangina ir nenuilstančiai veikia ir deda pastangas, idant dar ką nors naujo ir nepaprasto surasti iš naujesnių ir geresnių šios naujos gadynės klaidų ir dadėti prie tojo amžiaus branginto ir saugoto turto.

Liaudis sparčiai žengia pirmyn, mokinausi, lavinasi, deja, Konservatisto izdas auga kas-kart didyn ir didyn. Gi ką ateitis apie tai pasakys? Ainiai minės Konservatistą gilia pagarba, manydami, buk jis jau yra numiręs. Jie paguldys jį lavoną į paausuoatą karstą, ir užkasę jį augštamjame kalnelyje aptvers jo kapą gražiais groteliais; ir pas-

tatys jam brangų antkapinį monumentą, tikėdami, jis ten ilsiasi sau ramiai po žalia vėlėnėle. Jie uždainuos jam liudną dainą, įsivaizdindami sau, buk toji daina yra raudos giesmė. Jie tvirtins, kad po Dievo pirmiausiai nuo jo priklauso religijos tyrumas, visi moksliški išradimai; Muzika — tai jojo inkvėpimas; Dailė — jo pavyzdžiai; Oratorija — tai senoviška ugnis. Jie visada atsimins jį kaip mirusį didvyrį. Deja, kad ir pasaulis manys, jogei jis yra numiręs, Konservatistas tečiau bus gyvu. Taip, Konservatistas gyvuos iki amžių pabaigai, gi toji garbė, kurią Ateitis jam suteikė, bus tiktai naujas pavydaldas senos karės, kurioje jis praeityje kariavo, ir privalo kariauti iki galui. Šis pasaulis visomis savo gudrybėmis pasi-liko jo tarnu amžinai, ir visi šimtmečiai bus jo skolininkais.

(*Bus daugiau*)

ANT PERSTATYMO.

Lepšienė nemokėjo mandagaus apsiėjimo. Bet ji puoštis mėgdavo sulyg naujausios mados. Kartą jinai nuėjo į vaidinimo vakarą. Žmonės jau sėdėjo sėdynėse, atsisėdo ir ji nebetoli iš priešakio. Lepšienė buvo pasipušus puikiausia. Buvo užsidėjus skrybėlę su didžiausiais bryliais, kad tik dar būtų puikiau. Žinoma, atsisėdus priešakyj, didelė skrybėlė ir jos šešėlis uždengė didesnę pusę scenos. Žmonės pradėjo prašyti, kad Lepšienė nusiimtų nuo galvos savo didelę skrybėlę. Lepšienė maž-tuom įsiveidė ir aštriai atsakė:

— Gal norite, kad ir plaukus nusiimčiau?...

— Ugi nusiimki, jei ne savo užsidėjus — kasžin kas iš burio atsiliepė. Vėliau pastebėta, kad tikrai Lepšienė buvo ne su savo plaukais, mat, jai susikrutinus nukrito viena supinta kyka ir tuoj visi suprato, kad tai ne jos plaukai buvo.

J. V. Kovas.

— Iš Centro Raštinės. —

Mūsų Kuopos.

Nunai mūsų organizacijoje gyvuoja apie 100-tas kuopų. Vienos veiklios, pasižymi naudingais darbais ir pildydamos organizacijos discipliną remia kiekvieną jos sumanymą. Kitos-gi mažiau dirba, o dar mažiau pildo organizacijos įstatus.

Nepildymas įstatų, tai reiškia vykdinimas betvarkės. Vienas svarbus dalykas, tai reikėtų daugiau domos atkreipti priimant naujus narius. Pirmiausia, įstojantis narys privalo išpildyti aplikaciją, užsimokėti paskirtą mokesį ir įsigyti konstituciją. Nariui būtina reikia turėti konstituciją, nes ją turėdamas susipažins daugiau su organizacijos įstatais, o, antra, konstitucijoje kartu yra ir mokesčių knygelė. Tokiu būdu, turėdamas konstituciją, narys žinos iki kiek yra užsimokėjęs. Jei ši metą kuri kuopa priimdama naujus narius neprisiųs jų aplikacijų, tai tie nariai nesiskaitys nariais ir kuopa neišpildys organizacijos disciplinos.

Kuopų Raštininkų Priedermės.

Nutarimų raštininkai privalo rupintis, kad priimant narius išpildytų aplikacijas ir tuoj būtų pasiųstos Centro Raštininkui.

Finansų raštininkai privalo surinkti narių mokesčius ir jas laiku pasiųsti į Centrą. Mokasi iš kalno už metus arba už šešis mėnesius. Siunčiant narių mokesčius, reikia ant mokesčių lapo surašyti visų narių vardus, pavardes ir adresus.

Jeigu kuopoje randasi narių, kurie nemoka nario mokesčio (t.y. moksleiviai), tai ir jų kartu reikia pavardės parašyti ir pažymėti, jog moksleiviai.

Jei kuopa reikalauja pranešti apie jos narių stovį, tai privalo prisiųsti visų narių pavardes surašius ant mokesčių lapo. Tuomet mes pažymėsime visų narių mokesčių, bei jų Centre stovį. Siunčiant mokesčius, reikia siųsti Centro Raštininkui, čekį ar money orderį rašant Izdininko vardu.

Atsilyginkite.

Dabartiniais laikais visi spaudos dalykai pabrangę. Du kart reikia tiek mokėti, kiek metai-kiti atgal. Narių mokesčiai beveik tos pačios, kaip ir pirma buvo. Tad norint leisti laikraštį reguliškai yra labai sunku išsiversti. Už spauzdinimą ir už kitus laikraščio dalykus reikia mokėti iškalno. Meldžiame kuopų nevilkinti ilgai mokesčių. Siųskite laiku. Jau ketvirtas mėnuo antro pusmečio slenka, o dar yra kuopų, kurios neužsimokėję. Prisilaikant įstatų, reiktų suspenduoti. Tikimės, kad atsilygins trumpoje ateityje.

“Vyti” pajvairina įvairūs paveikslai. Tuos paveikslus prisiunčia asmenys prašydami patalpinti ir pažada užmokėti už klišes, kiek jų padirbimas lėšuos. Bet užmokesties negrąžtai susilauki. Prisieina pranešimai siuntinėti net po kelis kartus. Tas padaro lėšų ir Centro Raštininkui bereikalo laikas reikia leisti. Mes taupindami laiką ir išlaidas skelbsime skolas organo. Gal tas bus nemalonu kaip pamatys, kad už savo, arba už savo draugo klišę skolingas. To išvengti galima, tai atsilyginant tuoj po pranešimo.

Nauji Nariai.

Šiame “Vyčio” numeryje paduodame naujų narių surašą, tai yra, tų, kurie Centre užregistruoti po 7-to Seimo. Jų skaičius siekia iki 70. Nesmagu mums ir visai organizacijai matyti tokį mažą skaičių naujų narių. Rodos, per tą laiką reikėjo daugiau prisirašyti. Išties ir yra apie tris kartus daugiau prisirašiusių, tik kuopų valdybos nepriduooda Centru jį aplikacijų. O Centre tie nariai nesiskaito nariais, kol jų aplikacijų su kuopų parašais neaplaikome. Patartina, kad kuopos, siųzdamos narių aplikacijas, kartu ir jų antrašus prisiųstų Centro Raštininkui. Centro Raštininkas, užrašęs savo knygoje, tuos antrašus perduos “Vyčio” Administracijai ir tie Vyčiai tuoj gaus organą.

A. L. AKUCEVIČIUTĖ.

Agnieška L. Akucevičiutė iš Homestead, Pa. Veikli marė vienuoliktos Vyčių kuopos, rugsėjo 23 d. apsivedė su p. A. Slavinu iš Duquesne, Pa. Agnieška Akucevičiutė yra baigus High School ir Morrison Namų Ruošos mokyklą. Jinai pasižymėjo tarp amerikonių ypač tuomi, kad bene pirmutinė ir vienintelė panelė "Peršingo Kliube" pirko karės taupymo ženklelių už tūkstantį dolerių.

Ilgų metų ir kuogeriausio pasisekimo jaunavedžiams!

Pataisymai.

Praeitame "Vyčio" No. buvo pažymėta, kad Liet. Vyčių 31 kp. iš Binghamton, N. Y. prisiuntė aukų aukso kardui \$11.00. Turėjo būti \$10.00.

Vytis Juozas Braknis 7-tame Seime aukavo \$1.00 aukso kardui, bet jo pavardės rinkėjai buvo nepažymėję.

7-to Seimo protokole per klaidą buvo pažymėta, kad antruoju Seimo raštininku išrinktas — V. Rukštalis; turėjo būti — *Ig. Sakalauskas.*

LIETUVOS VYČIŲ CENTRO RAŠTININKO FINANSINĖ ATSKAITA.

*Ineigos po 7-tojo Seimo į Organo Fondą.
Rugpiutis, 1919 m.*

<i>Balansas pereinusių metų</i>	\$855.86
2 kp. Lewiston, Me.	23.70
9 " N. S. Pittsburgh, Pa.	12.00
23 " Melrose Park, Ill.	17.70
90 " Harrison, N. J.	16.20
80 " St. Louis, Mo. (už klišę)	2.20
79 " Detroit, Mich. (už klišę)	4.60

33	"	Montreal, Canada	1.00
13	"	Chicago, Ill.	53.10
6	"	Hardford, Conn.	39.60
60	"	Kewanee, Ill.	28.55
49	"	Brooklyn, N. Y.	27.85
4	"	Chicago, Ill.	45.00
		Detroit, Mich. (už klišę)	4.60
31	"	Binghamton, N. Y.	14.50
83	"	Rockford, Ill.	7.00
		Viso per rugpiutį inėjo	\$297.60.

Rugsėjis, 1919 m.

60	"	Kewanee, Ill.	\$ 1.00
20	"	Nashua, N. H.	19.55
85	"	Westville, Ill. (k-jos ir ženkl.)	5.30
		V. Rusilas (prenumerata)	2.25
		K. S. (prenumerata)	1.00
		V. Nausieda (prenum.)	2.00
29	"	Newark, N. J. (konst.)	5.00
93	"	Rochester, N. Y.	14.40
		J. Puišys (už pav. "V." No.)	.35
18	"	Cambridge, Mass.	21.00
5	"	Chicago, Ill.	37.40
20	"	Nashua, N. H.	1.00
23	"	Philadelphia, Pa.	4.25
95	"	South City, Iowa	3.00
44	"	Brooklyn, N. Y.	12.60
38	"	Kenosha, Wis.	47.20
"	"	" " (konst.)	5.00
"	"	" " (ženkl.)	20.00
"	"	" " (klišę)	2.60
85	"	Westville, Ill. (ženklelis)	1.00
		Kl. M. Karužinskis (mokestis)	1.00
47	"	Waukegan, Ill.	28.00
88	"	Donora, Pa.	1.05
51	"	Sheboygan, Wis.	15.30
5	"	Chicago, Ill.	2.70
78	"	Lawrance, Mass.	7.00
		Chicago, Ill. L.D.S. krautuvė	
		už pavienius "V." No.	3.60
		Phil., Pa. poni J. P. (pren.)	2.00
		Rugsėjo mėn. inėjo	\$266.55
		Viso su poseiminiu balansu	
		organo fonde susidarė	\$1,420.01

*Ineigos po 7-tojo Seimo į Spaustuvės Fondą.**Rugpiutis, 1919 m.*

Balansas pereinų metų \$2,676.35

		A. Banevičius (25-tos kp. narys)	5.00
16	"	Chicago, Ill. (7-me Seime)	5.00
25	"	Cleveland, O. (7-me Seime)	65.00
		J.K. Miliauskas	" 5.00
100	"	Amsterdam, N. Y.	" 5.00
		Kun. F. Virmauskas	" 10.00
46	"	Vandergrift, Pa.	" 20.00
		M. Norkunas	" 5.00
6	"	Harford, Conn. (7-me Seime)	5.00
		O. Žitkiutė iš Cleveland, O.	" 5.00
		18 " Cambridge, Mass.	" 10.00
		U.A. Matuzaitė (iš Clev., O.)	" 5.00
		N. N.	" 1.00
		Rugpiučio mėn. inėjo	\$146.00

Rugsėjis, 1919 m.

		V. R. (premija "Kodel esu Vytis")	\$5.00
		Rugsėjo mėn inėjo	5.00
		Viso su poseiminiu balansu Spaus-	
		tuvės Fonde susidaro	\$2,827.35.

AUKSO KARDUI FONDAS.

		Balansas iš rugsėjo mėn. 1919 m.	\$244.75
		Bugailiutė	1.00
		20 kp. Nashua, N. H. (antrą kar-	
		ta prisiuntė)	5.00
		Viso aukso Kardo Fonde yra	\$250.75

NAUJI NARIAI PRISIRAŠĘ PRIE LIET. VYČIŲ ORGANIZACIJOS IR UŽREGISTRUOTI CENTRE PO 7-TOJO SEIMO.

Prie 4-tos kp. Chicago, Ill.:

1 (1) Januškaitė;

Prie 6-tos kp. Harford, Conn.:

1 (2) Petronėlė Cešukė, 2 (3) Jieva B. Alinskiutė, 3 (4) Jedvyga Kamantauskaitė, 4 (5) Ona Stravinskiutė;

Prie 16 kp. Chicago, Ill.:

1 (6) J. Stasiulionis, 2 (7) Ona Aleliutė, 3 (8) K. Mickeliunas;

Prie 17 kp. So. Boston, Mass.:

1 (9) V. Savickas;

Prie 18 kp. Cambridge, Mass.:

1 (10) V. Kaminskas;

Prie 23 kp. Philadelphia, Pa.:

1 (11) Ona Susevičiūtė, 2 (12) A. Zakaraskas, 3 (13) St. Rimkevičius;

Prie 27 kp. Norwood, Mass.:

1 (14) Ig. Grudenskis, 2 (15) K. Klumavičia;

Prie 38 kp. Kenosha, Wis.:

1 (16) F. Švelnys, 2 (17) Enilija Bagdomaitė, 3 (18) F. Stulzinskis, 4 (19) Karalina Brošaitė, 5 (20) Marijona Purienė, 6 (21) J. Dabašinskis, 7 (22) Ona Pleškunaitė, 8 (23) J. Marcinkus, 9 (24) Marijona Lukoševičiūtė, 10 (25) J. Butkus, 11 (26) F. Tylevičius, 12 (27) Marijona Tylevičienė, 13 (28) Zofija Milžinauskaitė, 14 (29) Pr. Milžinauskaitė, 15 (30) K. Mažeika, 16 (31) J. Mockus;

Prie 46-tos kp. Vandergrift, Pa.:

1 (32) B. Garuckas, 2 (33) J. Sarafinas, 3 (34) A. Malužas;

Prie 51 kp. Sheboygan, Wis.:

1 (35) L. Buivyda;

Prie 60 kp. Kewanee, Ill.:

1 (36) J. Mikėnas, 2 (38) J. Vinskus, 3 (38) V. Mikėnas;

Prie 61 kp. Paterson, N. J.:

1 (39) O. Klimiūtė;

Prie 80 kp. St. Louis, Mo.:

1 (40) Ona Stanevičiūtė, 2 (41) A. J. Kiškis, 3 (42) K. Gailus, 4 (43) A. Navicki, 5 (44) Kastė Ladišiūtė;

Prie 88 kp. Donora, Pa.:

1 (45) F. Sadauskas, 2 (46) A. Kamaraskiūtė;

Prie 97 kp. Akron, O.:

1 (47) Sliesoraitis, 2 (48) J. Žerolis, 3 (49) J. Sebastinas, 4 (50) J. Žemaitis, 5 (51) J. Navaraitis, 6 (52) A. Šlikta;

Prie 100 kp. Amsterdam, N. Y.:

1 (53) B. Vasiliauskas, 2 (54) M. Kazlauskas, 3 (55) Veronika Bliuviūtė, 4 (56) Elena Stankiūtė, 5 (57) Ona Kučinskaitė, 6 (58) Izabelė Stakniūtė, 7 (59) Anastazija

Stakniūtė, 8 (60) St. Karbelis, 9 (61) Stefanija Kisieliūtė, 10 (62) Ona Aleksandravičiūtė, 11 (63) Rozalija Gudaikaitė, 12 (64) Juzefa Jakaičiūtė, 13 (65) Veronika Kisieliūtė, 14 (66) J. Tamašauskas, 15 (67) J. Kisielius, 16 (68) J. Kazlauskas, 17 (69) P. Slaveikis, 18 (70) D. Aučiuniūtė.

Paaiškinimas. Pirmos skaitlinės pažymi kiek narių prie kuopos prisirašė po 7-to Seimo. Antros, kurios yra tarpe skliautelių (), pažymi kelintas, bei kiek narių prisirašė prie organizacijos iš visų kuopų.

V. Rukštalis,

Centro Raštin.

J. J. GRĖBLIUNAS,

L. Vyčių 11-tos kp., Homestead, Pa., narys, karštas Tėvynės mylėtojas, rėmėjas darbu ir aukomis visų naudingų tautos darbų.

AUKOS VYČIŲ SPAUSTUVEI.

HOMESTEAD, PA.

A. Bardzilauskas paskolą	\$20.00
A. Tumasonis "	10.00
Ig. Ramanauskas "	10.00

Aukojo:

A. Katilius	\$10.00
-------------------	---------

Po \$5.00:

J. Jankaitis, St. Stankunas, J. Ramanauskas;

Vincas Krauzlys	2.75
-----------------------	------

Po \$2.00:

Juozas Naukaitis, Mikas Svetkauskas, Vladas Brazinskas;

Po \$1.00:

V. Katkauskas, J. Baliukas, Jr. K. Dimša, J. J. Balezentis, O. Pikutienė, A. Balonis, J. Grebliunas, T. Baranauskas, O. Urbanavičienė, A. Pilišauskienė, R. Šimkonienė, S. Suprika, P. Stenkevičius, J. Sorskienė, S. Vaičiūlienė, K. Matukonienė, E. Taučikiutė, J. Žibaitis, V. Jocius, S. Aučiūtė, R. Aučiūtė, A. Aučiūtė, T. Matukoniutė, M. Lepškieienė, S. Vaidila, P. Bukauskienė, P. Adomaitis, J. Žilinskienė, O. Bulevičienė, K. Jenulevičius, K. Miselis, J. Bendoras, J. Gudžinas, M. Bardzilauskas, O. Valantienė, A. Bardzilauskas, A. Poškevičienė, A. Mikalaitis, A. Stevenas, J. Svetkauskas, M. Tumasonienė, M. Juozaitienė, M. Vebeliunienė, A. Vebeliunas, M. Grinberg, P. Jucevičius, S. Kašielionis;

Po \$.50:

R. Kašielionienė, O. Baliukienė, J. Petuska, V. Dimša, V. Brazinskienė, A. Barauskienė, V. Staliulionis, J. J. Jenavičius, P. Kajuokienė, M. Kašielionienė, O. Savulionienė, P. Dimša, J. Markevičienė, I. Miller, L. Brindza, E. Kriksčjuniėnė, P. Klatka, M. Levinė, P. Šulskis, P. Remečius, J. Sinkevičius, P. Dumblauskas, I. Benediktaitis, J. Barsauskas, M. Barsauskienė, J. Varanauskas, O. Lesutienė, A. Aliulienė, V. Mikalauskas, K. Miliunienė, R. Stankienė; P.

Vaikšnorienė — 75c.;

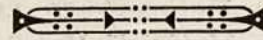
Smulkesnių aukų surinkta 7.70

Viso aukų surinkta \$145.70.

Visiems aukotojams kuopa išreiškia nuoširdų AČIŲ!

Anelė J. Aučiūtė, rašt.

Red. prierasas. 11-tos kuopos iš Homestead, Pa. aukas spaustuvei Centras gavo. Aukotojų suraše yra esmenų, neprigulinčių prie Vyčių organizacijos. Tai parodo gražų triušą 11-tos kp. narių, kurie taip uoliai remia organizacijos reikalą.

NEI GUDRUMAS NEIŠVADAVO.

Skaizgirių sodžiaus vyrai kartą pagavo arklį vagį ant kumelės bejojantį.

— Na, — sako vyrai — jau tu vaikine ne ant savo kumelės joji?...

— Žinoma, vyručiai, kad nesant savo svetima pakliuvo.

— Kur-gi ją gavai?

— Nei pats nežinau...

— Keistas atsakymas, kad nei pats nežinai, o ant kumelės joji. Prisipažink, o kad ne, tuoj busi nubaustas, — supykę vyrai klausė.

— Ką-gi darysiu, turiu prisipažinti. Šitaip buvo, vyručiai: Einu keliu, netoli upės, žiuriu graži lanka, kurioje ganėsi kumelė; beje, beeidamas keliu radau pasagas (patkavas), ir plynė žino, kaip ta kumelė į tas mano rastas pasagas įsipainiojo, kad negalėjau jos niekaip iš jų išpainioti. Tokiu budu užsisėdęs ir joju... Tai tokia istorija tos kumelės.

— Nepaprastas atsitikimas, o pasiteisinimas dar keistesnis; tečiau busi užtai apteiktas tuomi, ką užsipelnei — užbaigę vyrai.

J. V. Kovas.

Laimingi tie vaikai ir suaugę žmonės, kurie geroje knygoje randą sau susiraminiimą.

Kas Jaunimo Veikiama.

CHICAGO, ILL.

Kun. J. Laukaičio pagerbimui vakarienė.

Kun. J. Laukaitis yra atstovu iš Lietuvos. Tai pirmas asmuo iš Tėvynės, matęs jos visus vargus ir nelaimes iškentėtas laike karės. Jisai pats daug triūsė, daug ašarų nubraukė nuo veido saviems broliams tėvynėje ir ištremtiems į Rusiją, nes buvo pirminku N.K.N.Š. Komiteto Petrograde, kur buvo suspietę daugiausia Lietuvos tremtuolių. Dabar čia atvažiavęs gyvu žodžiu pasakoja apie visa tai, piešia pergyventus vaizdus ir nurodinėja, kas reikia daryti, kad Lietuva būtų Laisva ir Neprigulminga.

Kun. Laukaičio didelė misija. Lenkai, ligšiol mums daug kenkę, dabar įvairiais būdais mūsų neprigulmybę žudo. Ginkluota spėka užima Lietuvos pakraščius ir ten įvairiomis priemonėmis verčia žmones dėtis prie lenkų valstybės. "Kaip be rankų ir kojų žmogus yra besveikatis, tokia Lietuva bus netekus pakraščiu. O išimk žmogaus širdį — jis mirs. Taip bus su Lietuva netekus sostinės Vilniaus." — Tai mintys svečio kun. Laukaičio. Tie žodžiai giliai sminga į išeivijos širdį ir ji dar didesniu patrijotizmu užsikuria.

Kun. Laukaitis yra vienas įžymiausių veikėjų. Jis ėmė triūsti tautai iš-pat jaunų dienų, dar tadà, kada jai ledu vėjai putė, kada po visą Lietuvą girgždėjo kartuvės, intaisytos slopinti lietuvių tautinę sąmonę ir gyvybę. Žandarų akys sekiojo kiekvieną šviesesnį lietuvių, kad jis nedirbtų savo tautai, o už mažiausią pasipriešinimą nežmoniškam įstatymui ir grėšė atsidurti ant tų kartuvių, suputi kalėjime arba buti ištremtam Sibirui. Kun. Laukaitis yra vienas tų, ką girgždant kartuvėms, žvalgant žandarų akims, triūsė lietuvių tautai. Ir daug padarė, nes yra pajėgus. Simpatingas budas, gabumai iškalbumo, apsukrumo, išmintis — buvo duoti Augščiausio, kad daugiau patarnautų teisybei.

Amerikos lietuviai, susilaukę taip svarbaus svečio iš tėvynės, atviromis širdimis jį sutiko.

Lietuvos Vyčių Chicagos Apskritis spalių 8-tą dieną Šv. Jurgio par. svetainėje minimo svečio pagerbimui įrengė vakarienę. Dalyvavo apie pustrėčio šimto publikos, daugiausia jaunimo ir rinktinė mūsų šviesunija.

Visa buvo gražiai įrengta. Stalai skendo tarp gėlių, žalios rutos traukė visų domą; scena buvo išpuošta lietuvių ir amerikų spalvomis.

Pirm ateisiant svečiui, visa publika susėdo apie stalus, o inėjus sustojo ir griausmo balsu pasveikino trimis šauksmais: Valio! Valio! Valio!

Vakarienės metu publika linksmai kalbėjosi, juokavo. Umai užėsis nutilo. Dailės talentas Jadvyga Urbiutė atnešė žiedais puototą gyvų gėlių bukieta ir dailiai inteikė gerb. svečiui. Tai dovana Chicagos Vyčių. Svečiui priimant, publika padėkojo smarkiu plojimu.

Prasidėjo programos. Buvo supintas iš dainų, deklemacijų, smuika grojimų ir kalbų. Pirmas kun. Ig. Albavičius, L. V. Centro dvas. vadovas, plačiai apibudino svečio asmenį, jo darbus ir nuopelnus. Gražias kalbas pasakė Dr. A. K. Rutkauskas, išaukęs daug upo, išsiliejusio į šauksmą valio! už svečio asmenį, kun. kl. M. Krušas, inžin. M. Žaldokas. Jadvyga Urbiutė grojo smuika. Vieno karto neužteko, turėjo du kart pasirodyti. Jinai dar neseniai pradėjo smuiką mėginti, o, žiurėkite, kur jau nužengė! J. Urbiutė ligšiol buvo skaitoma gambiausia deklematorė. Toje srityje jinai tikrai daug artizmo parodydavo. Bet jinai auga ir nusimano, kad jos talentui reikia platesnių rubežių. Iš jos lietuviai susilauks puikios smuikininkės. J. Urbiutei pianu pritarė Bronė Nausiedaitė — gabi pianistė. Publika, be abejonės, būtų išgirdus daugiau jos skambinimo, bet tas pianas, kuris tą vakarą vartota, buvo suiręs taip, kad daug klavišių ne savais balsais šaukė.

Al. Bereckaitė dainavo tris dainas. Lietuviai asmenyje A. Bereckaitės susilauks įžymios dainininkės. Ji jau dabar dainininkė skalsios grožės balsu žavinti publiką. O kad tik pradedanti dainuoti ir jauna, užtad ateitis šviesi. A. Bereckaitės dainoms akompanavo ir-gi žinoma pianistė A. Petkiutė.

Justinas Kudirka dainavo. Tokių dainininkų mes maža turime, o balso švelnumu vargu kitas-kas prilygtų. Dainuoja jis, o tau sielą ir jausmus kaž-kas taip smagiai-maloniai glosto. Graži-vaizdi gamta nušvinta vietoje realės Chicagos atmosferos. Džiaugsmas ima, kad tokių dainininkų pas mus yra J. Kudirkai akompanavo muzikas A. Pocius.

Seka O. Pocienė. Tai plačiai žinoma dainininkė. Jinai ši vakarą padarė gilų įspūdį.

Įvyksta nesitikėtai įvairumas. Žinomo veikėjo Dr. Rutkausko sunus apie trijų metų amžiaus visą vakarą demonstratyviai laužėsi į sceną, kol vakaro vedėjai suprato jo tikslus. Na, ir buta įvairumo, kai Rutkauskutis (gailiuosi nesužinojęs vardo) ėmė sakyti eiliuotas kalbas ir deklemacijas. Musų kalboje yra priežodis: kokie tėvai, tokie ir vaikai. Dr. Rutkauską plati visuomenė pažįsta, pažins ir jo auklėjamą sunų.

Programą užbaigia Vyčių Apskričio choras vedamas muz. A. Pociaus. Dainavo "Užmigo Žemė," "Kur bėga Šešupė," Ant tėvelio dvaro," užbaigė tautos himnu. Nors ne visas choras buvo, vis-vien pavyko puikiausia. Vyčių choras, tai Chicagos garbė, o ateityje galima tikėti bus visų lietuvių garbė, nes čia pačios įžymiosios lietuvių dainininkų pajėgos ir šis choras ruošiasi koncertus rengti dideliuose Chicagos teatruose, kad supažindintų svetimtaučius su lietuvių daina ir tuo budu pakėlus lietuvių vardą. Reikia kreditą duoti A. Pociui, žinomam musų muzikai kompozitoriui, šio choro vedėjui.

Prieinama svečio. Padėkojė už gražų priėmimą, sako, jis numano, kad čia visa garbė per jį duodama Lietuvai. Jis tik priežastis arba priemonė tam apreikšti. Tiesa, Amerikos lietuviai gerbia svečią kun. Laukaitį ir tą valdžią, kuri jį siuntė pas mus. Mes nusimanome, kaip sunkus darbas yra Lietuvos valdžios, kada reikia ginti tėvynės rubežiai nuo išlaukinių priešų ir statyti valstybės pamatus. Užtai mes, išeiviai lietuviai, gerbiame ir užjaučiame valdžią ir tiems asmenims, kurie išsizadėję patogumų, pasišventę dirba. Garbė jums, vyrai! Toliau svečias išreiškė džiaugsmą Amerikos lietuvių jaunimo susipratimu, lietuviškumu, patriotiškumu, ir priminė, kiek toks jaunimas gali pasitarnauti suvargintai Lietuvai. "Lietuva jus laukia, ji tiki — jus grįžsite! Padėsite jai atsikelti, atsigaivinti ir sustiprėti!" — štai svečio atsiliepimas. Nutilo, atsisėdo, o užkalbintasai jaunimas ilgai plojo, atsakydamas širdimis į svečio žodžius.

Sušukus po tris kartus valio! prezidentui Smetonai, Suv. Valstijų prez. Wilsonui, gen. Silvestrui Žukauskui ir gerb. svečiui, po tautos himnui vakaro ceremonija užbaigta. Užsitęsė ji ligi pusiau pirmos val. ryto. Šį vakarą jaunimas apsiėjo be šokių ir žaidimų. Visų vienas troškimas buvo parodyti gražius, nuoširdžius jausmus svečiui — atstovui kun. J. Laukaičiui ir per jį Lietuvai. Tegyvuoja atstovas ilgiausius metus! Valio Laisva-Nepri gulminga Lietuva!

Už vakaro gražų įrengimą, už puikų stalų išpuošimą ir valgių sutaisymą gili padėka priguli šeiminkavusioms ponioms: Z. Leščauskienei, Volterienei ir Gylienei!

Lašas.

—O—

WORCESTER, MASS.

Rugsėjo 15 d. (*suvelinta*) Worcesterį apleido visiems gerai žinoma moksleivė Vyte O. K. Vasilaitė. Užbaigus čia augstąją mokyklą, išvažiavo į Friburgą, Šveicarijon, pastoti į universitetą.

O. V. gimus ir augus Suv. Valstijose, budama tikra lietuvaite netik žodžiuose, bet ir darbuose paliko gražų atminimą vietos lietuviams. Nuolatinis ir nenuilstantis veikimas, mandagumu, dora ir gražiu užsilaikimu, nors budama jaunutė, suspėjo patraukti į save prakilnių žmonių domą ir užsitarnauti pagarbą.

Kad atsilyginti už jos triušą ir pasidarbavimą, L. Vyčių 26 kp. ir Mot. Sągos kp. Vyčių name surengė išleistuves. Vyčių kuopos pirmin. J. Bačys pradžioje išreiškė Vytei O. V. nuoširdžius linkėjimus geriausių pasekmių moksle ir perstatė programo vedėju vietinį vargon. A. Visminą.

Pirmiausia kalbėjo gerb. kleb. kun. J.J. Jakaitis, kurio turininga kalba visiems patiko. Jis sakė, kad tik iš tukstančio viena atsiranda tokia moksleivė; tuom linksmiau, kad ji yra Worcesterij, ir nors graitai ji mus paliks, bet jos nuveikti darbai tarp vietos lietuvių pasiliks ant visados. Antra kalbėjo Mot. Sągos Centro pirm. p-ni Liutkienė, išreikšdama padėką vardu vietinės M. S. kp. ir intekė dovaną už jos pasidarbavimą. Plė J. Levonaitė, jos draugė, linkėjo gero pasisekimo moksle ir intekė dovaną nuo vietinės Vyčių kp., kurioje O. Vasilaitė buvo pirmininkė. Toliau kalbėjo gerb. kun. J. Čaplikas, svečias iš Brooklyn, N. Y. — p. K. Krušinskas, P. Puišys, vietinės Vyčių kp. išdin., ir daug kitų. Visi reiškė linkėjimus, kad užbaigus mokslą vyktų Lietuvos šalėn žadint iš miego brolius ir sesutes, nešti šviesą į šiaudiniais stogais bakužėles.

Baigiant programą atsisveikino O. Vasilaitė, dėkodama už suteiktas dovanas ir linkėjimus. Ji sakė:

"Nors apleidžiu jus, bet mano mintys ir dvasia visados bus tarp jusų."

Po to kalbėjo jos motina — p-ni K. Juškienė.

Bažnytinio choro nariai dainavo keletą duetų ir kvartetų, pianu lydint A. Visminui. Tuomi vakaras ir užsibaigė.

Rytui išaušus ant stoties susirinko skaitlingas burys worcesteriečių ištarti pasukutinį sudiev.

P-lė O. Vasilaitė gyvendama Worcesterį prigulėjo prie kelių draugijų, daugiausia dirbdavo prie idėjinių: prie moksleivių kp. ir buvo joje izdininke, prie Mot. Są-gos kp., prie L. R. K. Spaudos dr-jos ir buvo jos uolī rēmėja. Rašinėdavo į laikraščius.

Prigulėjo prie L. Vyčių 26 kp. Kiek čia ji padėjus darbo ir sveikatos, tai reikia gero raštininko, kad tą viską tinkamai aprašytų.

Du metu atgal ši kp. buvo pavyzdžiu kitoms savo veikimu ir narių skaitliu, bet štai paputė kitas vėjas, atsirado narių, kurie tik to ir laukė, pradėjo griaut ramumą ir tvarką. Išvažiavo kp. pirm. p. P. S. į karuomenę, didžiausia darbo našta krito ant pečių pagelbininkės jaunos moksleivės O. V., kada iš 200 suviršum narių liko vos keletas ir tie jau buvo nustoję vilties ir laukė tik tos valandos, kada pulsas gyvybės nustos plakęs, o priešai trynė rankas ir skaitė jos gyvavimo valandas. Bet apsišvylė. Kaip Joanna Arkietė palikus ganyklas ėjo ant kovos lauko, kad pastojus kelią tėvynės priešams, taip ir ji pastojus kelią idėjos priešams, o svyruojantiems suteikė drąsos ir tvirtumo ir jos darbas nepasiliko be pasekmių. Ir šiandien mes matome, kad Worcesterio 26 kp. vėl yra viena didžiųjų kuopų. Tai dėka buvusios pirm. O. Vasilaitės.

Worcesterio lietuviai, netekdami O. V., daug nustojo. Kiekvienam parengtam lietuvių vakare tekdavo išgirsti žavėjančią muziką, kurios besiklausant užmiršti kur be-sąs. Ji buvo viena gabiliausių pianisčių ne tik Worcesteryje, bet ir apielinkėje.

Užvis didžiausia garbė, tai jos matutei, kuri giliai suprasedama svarbą ir naudą mokslo, nesibijojo užsidėti ant savo pečių, jau ir taip apsunkintų įvairių gyvenimo rūpesnių, dar vieną už-vis sunkiausią našta. Nepaisė tos širdgėlos, kurią patyrė atsiskirdama su savo vienturte dukrele.

Daugias mums tokių motinų, o turėsi-me ne iš tukstančio vieną tokią lietuvaite, bet daugelį.

Žalvarnis.

LEWISTON, ME.

Jau senai nesimato "Vytyje" jokios žinutės iš šio miestelio Vyčių veikimo, rodos, kad čia Vyčiai jau ir nieko neveiktų. Bet priešingai; kaip kitur, taip ir čia, Vyčiai veikia ir darbuojasi sulyg savo išgalių. Jei ne savo kuopoje, tai kitose organizacijose, nes esant mažai katalikiško jaunimo, prisieina tiems patiems net keliose kuopose darbuotis. Tokiu budu Vyčių kuopos spėkos pasidalija ir pati kuopa neperdaugiausiai gali veikti.

Bet, nežiurint to, ji vis-gi nepasilieka užpakalyje.

Štai spalį 4 d. L. Vyčių 2-ra kuopa parengė "Paskutinių gėlių balių." Šis balius pasižymėjo savotiška išvaizda. Daugiausiai rūpesniu p-lės V. Vaičiulaitės, M. Dailydaitės, P. Jasiuno ir kai-kurių kitų svetainė buvo labai gražiai išpuošta — žaliais vainikais, gėlėmis, medžiais ir vėliavomis. Skersai buvo gražus parašas iš žibanči" raidžių, apsa-giotas rutų šakelėmis: "Lai gyvuoja nepri-gulminga Lietuva ir L. Vyčiai!" O prie to dar visi buvo pasipuošę gėlėmis. Tas viskas darė labai gražų įspūdį. Be to dar buvo išpildytas gražus programos. Kuopos choras vadovaujant St. Bugnavičiui, padainavo L. Himną. P-lė V. Vaičiulaitė labai jausmingai pasakė proza "Nemunas." Vienų mergaičių choras dainavo "Paukštuzėli skrajunėli." P. St. Bugnavičius dainavo solo "Vai putė, putė." Mergaičių choras vėl dainavo "Raseiniečių dainą." Dainos išėjo gražiai. Po to, kuopos pirmininkas, St. Bugnavičius, pasakė puikią prakalbą jaunimui. Ant galo gabi vietinė solistė p-lė Z. Rimaitė dainavo solo "Už šilingėlį," akompanuojant St. Bugnavičiui. Danavimas publikai taip patiko, kad priver-tė pakartoti. Po to dar tęsėsi šokiai iki 12 val. Žmonių buvo neperdaugiausiai. Pusė pelno yra skiriama "Vyčio" spaustuvės įstei-gimui. Balius padarė gerą įspūdį į atsilan-kiusius.

Tai gi, linkėtina, kad Vyčių 2-ra kuopa žiemai atėjus dar smarkiau imtų veikti.

Bernas.

CICERO, ILL.

Vyčių padangėje.

Rugsėjo 21 d. Šv. Antano bažnyčioje laikė pirmas mišias naujai įšventintas į kunigus Pranas Vaitukaitis. Mišios buvo gan iškilmingos. Naujasai kunigas yra L. Vyčių

14-tos (vietinės) kuopos narys. Dabar jis čion yra paskirtas asistentu. Kuopa gali džiaugtis sulaukus tokio veikėjo.

Rugsėjo 26 d. iš Suv. Valstijų karuomenės sugrįžo J. Narakas, narys ir veikėjas L. Vyčių 14-tos kuopos. Džiaugsmas apėmė kuopą išvydus savo veikėją sugrįžusį sveiką ir dar energingesnį veikti, negu kad išlydėjo.

Sekmadienyje, spalio 5 d., Šv. Antano par. svetainėje, L. Vyčių 14-ta kuopa turėjo balių naudai Lietuvos kareivių. Oras dieną prastas buvo, o vakare pasitaikė čiapat dar kiti du baliai, taigi mažai publikos teatsilankė. Greičiausiai bus nuostolių. Tačiau šitas nepasisekimas nenupuldys kuopos dvasios.

L. Vyčių 14-ta kuopa rengiasi prie iškilmingo vakaro pagerbimui narių tarnavusių Suv. Valstijų karuomenėje. Diena dar nepaskirta.

Užėina žiema. Šaltesniame ore jaunimas jieškos pasilinksminimo ir tinkamo laiko praleidimo viduje. Taigi, tikimasi, kad kaip praeitaisiais metais, taip ir šią žiemą prakilnūs jaunimas spiesis į L. Vyčių 14-tą kuopą ir per jos dažnus susirinkimus praleis savo laiką naudingai lietuviškuose žaisluose, paskaitose, pasimokinime kalbėjimo ir surengime viešų vakarų. Nariams labiausiai reikėtų rūpintis pritraukti daugiau jaunimo prie kuopos, ir paskui stengties jį palaikyti.

Pr.

— 0 —
WESTVILLE, ILL.

Kas nuveikta.

85-ta kuopa įrengė du perstatymus, taipgi priaugančiųjų skyrius turėjo vieną perstatymą. Turėjo išvažiavimą 4-tą liepos. Taipgi dalyvavo parodoje "Darbininkų Dienoje." Surengė vieną lauktuvių, o du išleistuvių vakarėliu. Taipgi įrengė šeimyniškų vakarų, keletą prakalbų. Trys nariai tarnavo Dėdei Samui, vienas buvo karės lauke, bet sveikas sugrįžo namo.

Įrengė savo svetainę. Ačių vaikinams, jau ir gimnastikos skyrius šią žiemą bus įvestas, nes jau kambarys priruoštas.

Mokinasi perstatymo, kurio pelnas bus spaustuvės naudai.

Narių nuo pirmos liepos prisirašė 13.

Justina Karpavičiūtė, raštin.

VEIKLIOS TĖVYNAINĖS.

Kairėje Z. Zukauskaitė, viduryje O. Stanaičiūtė, dešinėje M. Zukauskaitė. Vytės 17-tos kp. So. Boston, Mass. Pastaroji (M. Ž.) yra kp. finansų rašt. Jos gabios aktorės, ypač pasižymėjo veikale "Iš Meilės," statytame spalio 5 dieną. š.m.

SO. BOSTON, MASS.

Spalio 5 d. Vyčių 17 kuopa statė veikalą "Iš meilės." Veikalas visais žvilgsniais gerai nusisekė. Tik tokiam veikalui buvo mažai svetainė. Žmonių buvo pilna, kai-kuriems statiesiems prisiėjo buti. Kuopai liko arti \$100 gryo pelno.

Ši kuopa, pirmininkaujant Vytei Z. Gurkliutei, kyla "kaip ant mielių." Gerai atsimenu, kada Z. Gurkliūtė stoji pirmininkauti, buvo apie 17 narių ir keli centai kasoje. Bet į trumpą laiką užaugo virš 100 narių ir virš \$300 kasoje, o kur dar metu galas.

Vyčiai, susilaukę Jono Karoso, ateityje dar smarkiau veiks, nes J. Karosas patarnauja Vyčių kuopai kiekvienoje progoje, o jo prisidėjimas daug reiškia.

Dabar Vyčiai tariasi rengti vakarus ir visą dieną siųsti Lietuvos valdžiai.

Narys.

P. S. "Vyčio" No. 10-me yra klaida. Ten buvo žinutėje parašyta, kad p. J. Glineckis Vyčių pirmininkas. Vyčių pirmininke yra Z. Gurkliutė.

— 0 —
CHICAGO, ILL.

"Nastutė" scenoje.

Sekmadienyje, spalio 19 d. Lietuvos Vyčių 16-ji kuopa Šv. Jurgio par. svetainėje statė scenoje vieną gražiausių veikalų — "Nastutę."

Kai-kurie aktoriai buvo pirmu kartu scenoje, jie savas roles vietomis menkliau, vietomis geriau atliko. Bet kai-kurie, jau patyrę scenoje, visai gerai pasirodė. Katrė Garuckaitė puikiai vaidino motinos rolę. Motinos rūpesčius ir vargus jinais taip mokėjo nuduoti, kad įvaizdino realio gyvenimo motulę. A. Bereckaitė — "Nastutės" rolėje buvo tinkama. Jinai vaidino gerai, o dainavimu, kuriame jinais turi talentą, puošė visą vakaro programą. V. Balanda raštininko piršlio rolėje, taip-pat ir Raštininko rolėje J. Kailiukaitis atliko gerai.

Dainoms akompanavo Antanas Pocius, tų kompozicijų autorius.

Abelnai, vakaro įspudis buvo gan geras, Publika rinktinė — daug svečių iš kitų kolonijų. Pas Vyčius plinta gražus paprotis — remti vieni kitus. Tegul tas paprotis pasidaro košvenčiausias.

Šio vakaro įrengime daugiausia triūso indėjo muzikas Izid. Janušauskas, veikalo režisierius. Jis surinko aktorius, juos mokė.

Yra vilties, kad 16-ji kuopa daugiau panašių veikalų parengs. Joje dabar apsišiekia pavyzdingas susiklausymas ir pasišventimas. Įvairiomis pareigoms patys nariai pasisiulo ir paskui, it kareivis, savo pareigą atlieka. Prie progos-gi verta pastebėti, kad pastaraisiais laikais Chicagoje vis mažiau ir mažiau rimtesnių programų rengiama. Vis baliai ir šokiai. Vyčiams dailė yra pirmuoju ir dideliu dalyku. Taip ir privalo būti.

X.

ŽINIŲ-ŽINUTĖS.

ROCHESTER, N. Y. *Gražus nutarimas.* Musų 93-čia kuopa per susirinkimą rugsėjo 3-čią dieną 1919 m. vienbalsiai nutarė surinkti auką \$100.00 del spaustuvės. Kaip tik susirinksime (nutarta šį metą tai padaryti), stengsimės kogleičiausia pasiųsti Centro Valdybai. *Vik. Pikuniutė*, raštin. — ROCKFORD, ILL. L. Vyčių 83-čia kp. laikė mėnesinį susirinkimą, kuriame svarbių dalykų nutarta. Pirmiausia svarstyta apie gen. Silvestro Žukausko auksinį kardą. Užsiminus apie tai, visų upas pakilo ir dideliu entuziazmu pasveikinta Lietuvos gynėjas: Valio Žukauskas! Valio Neprigulminga Lietuva! Iš kuopos izdo aukso kardui paskirta \$5.00, o nariai šiaip aukavo: J. Andriukaitis — \$10.00; Ant. Antanaitis — \$5.00; K. Bičusas — \$2.50; Ona Krušaitė — \$2.00; po \$1.00: Pr. Vaivada, J. Šimauskas, K. Ragauskas, O. Radzevičiūtė ir A. Gribas; iš viso — \$32.50. Reiškia Rockfordo Vyčiai tris kartus davė tiek, kiek Centras nustatė. 83-čios kp. raštin. — SO. BOSTON, MASS. "Iš meilės" scenoje. Spalio 5-tą d. L. Vyčių 17-tos kuopos aktoriai-mėgėjai vaidino 5-kių veiksmų dramą — "Iš meilės." Įžymesnėse rolėse atsižymėjo P. Miliuskas (Jono), O. Stanaičiūtė (? "V." red.), M. Žukauskaitė (Danutės). Puikus buvo ubagų choras iš Grinkevičiaus ir Vosiliaus. Nudavė tipišką ubagus. Žodžiu, vaidinta gerai ir scenerija buvo tinkamai prirengta. Šis vakaras ilgam liks publikos atmintyje. Pelno tas vakaras davė virš šimto dol. *Jaunas Vytukas.* — PHILADELPHIA, PA. *Prakilnus darbas.* Rugsėjo 27 d. L. Vyčių 3-čia kp. Šv. Vincento našlaičių prieglaudos naudai surengė vakarą, kuris davė virš 200 dol. pelno. *Susirinkimas.* Kuopa turėjo susirinkimą. Prisirašė 6 nauji nariai. Nutarta įrengti vakarą spalio 19 d. Bus perstatyta "Sulyg Naujausios Mados" ir "Užkerėtas Jackus." Parapijos naudai nutarta pastatyti "Valkata." *Benas.* Ligšiol nebuvo čia lietuviško beno. Be jo ilgiau apsieiti nebuvo galima. Tad sumanyta beną inkurti. Palengva judinant, dabar jau atsirado daug narių, kurie prisirašo prie "Kanklių" burelio ir mokosi groti. Smagu pasigėrėti kaip jie kas ketvergas renkasi ir kas-kart pažanguoja pirmyn narių skaičiumi ir išsilavinimu. Kartą į "Kanklių" pamokas atsilankė Vytė E. Butkaitė ir paaukavo \$1.25 gaidoms. Visas burelis taria jai nuoširdų ačiū už prijautimą ir auką. Valio, Philadelphijos dailės mylėtojams! *Reporteris.* — GRAND RAPIDS, MICHIGAN, Lietuvos

Vyčių 43-čios kuopos veikimas. Lai-kytame mėnesiniame susirinkime nutarėme prisidėti auka prie gen. Žukausko kardo. Aukos sudarymui bus parengta šokiai. Vyčiai taipgi nutarė prisidėti prie Šv. Petro ir Povilo par. rengiamojo bazaro. Musų kuopa kas trečiadienis vakarais susirenka pasikalbėti, pasilinksinti. Šį susirinkimą nutarta naują žaismę įvesti — "Basket ball." Išrinkta komisija parupinti sevtainę ir vedėją. *Rėmimas Raudonojo Kr.* Vyčių teatro skyrius statė dramą "Rutų vainikas." Pelno davė \$16.80. Visas pelnas paskirta Lietuvių Raudonajam Kryžiui. *J. B. — PHILADELPHIA, PA. L. Šimučio kalba.* Spalių 11-tą dieną L. Vyčių 3-čia kp. surengė prakalbas ir šokį, bet delei lietingo oro visai maža publikos atsilankė. Prakalbų tikslas buvo pritraukti daugiau jaunimo prie Vyčių organizacijos. Kalbėjo atvykęs gerb. L. Šimutis — "Garso" red. iš Brooklyn, N. Y. Jo kalba buvo indomi ir rimta, bet nevisų vienodai suprantama. Kalbėtojas išreiškė, kad tautos ateitis priguli nuo jaunimo. Koks bus jaunimas, tokia bus ir tauta. Vyčiams rupi augšti idealai — jie tautos viltis ir ateitis. Nors šis vakaras paliko be pasekmių, bet vis-vien veiklesnieji nariai nusi-mena, bet dar didesniu uolumu žada darbuoties. Vyčiai čia turi daug priešų iš daug pu-sių. Nenuostabu, jei ciclikai yra jų priešai, bet iš pačių katalikų ir net iš pačių narių tarpo atsiranda tokių, kurie vien užkenkti moka, niekindami veiklesnius narius, pa-juokia kuopą ir visą organizaciją. Kasžin, ar ir kitur taip esama? Gal-gi tik pas mus taip yra? Ar nelailkas butų kučkalius nusijo-ti nuo grynų draugijos narių. *J. N-kas, Vytis.*

— o —

WESTVILLE, ILL.

21-mą rugs. buvo specialis Vyčių susi-rinkimas kas link lauktuvių kun. Laukaičio, delegato iš Lietuvos. Svetainė buvo pasam-dyta mieste. Vyčiai nutarė ją išpuošti. Tą ir padarė. Scena buvo išpuošta lietuviškomis ir amerikoniškomis spalvomis. Taipgi laike prakalbų Vyčiai išpildė dainų ir eilių pro-gramą.

1-mą spalių buvo mėnesinis susirinki-mas. Prisirašė keletas naujų narių. Buvo kalbama apie Gen. Žukausko Kardą, tai nu-tarta 10 dolerių duoti iš izdo, o paskui kiek nariai išgalės. Taipgi nutarta ateinantį mė-nesį įrengti vakarą.

Ateinančią žiemą manome turėti gim-nastikos skyrių. Ačių vaikinams, kurie taip

į vienybę suėję dirba. Negana, kad įsitaisė savo svetainę, jau jie ir gimnastikai kambarį įrengė.

Kaip tik įsigausime (ba mums šįmet daug kaštavo svetainės ištaisymas), tai mes ir naetsiliksim neaukavę del spaustuvės; aukausime, kiek išgalim, nes mes prieš Kalė-das žadame veikalą pastatyti ir koncertą į-rengti.

Spalių 5 d. visi Vyčiai ėjo prie švent. komunijos in corpore. Tai trečiu kartu Vy-čiai šiuosmet tokią iškilmę padarė.

Raštininkė.

REDAKCIJOS ATSAKAI.

J. N-kui, Vyčiui. Tamsta korespondencijas ra-šote su ilgais išvadžiojimais ir "pamokslais." Kores-pondento uždavinys aprašyti dalyką, kaip jis yra — "nepamokslininkaujant" ir be ilgų išvadžiojimų. Skaitytojas iš esamų faktų pats susidaro įspūdį. Stengkitės dalykus aprašyti trumpai, aiškiai. Me-džiagą siųskite, kaip tik gaunate iš spaudos "Vytį." Tada bus parankiausias laikas.

Reporterui (Philadelphijoj). Voke, kuriame at-siuntėte korespondenciją, radome dolerį. Kam jis skiriamas?

TAUTOS FONDO REIKALAI.

Politiško veikimo pulsas.

Sulaikyk maistą, kurio palaikoma gyvy-bė kuno, sustabdysi gyvam kunui pulso pla-kimą, tuo pačiu sustabdysi ir kuno gyvybę.

Jeigu mes, lietuviai, norime, kad Lietu-vos neprigulmybės reikalai eitų priderama vaga, mes turime žiurėti, kad šaltinis, iš ku-rio palaikoma mūsų politiškasis veikimas, turėtų užtektinai maisto, kad pulso plakimas visada būtų normalis.

Tuo šaltiniu, iš kurio išplaukia visokis mūsų politiškasis veikimas, yra ne kas kitas, kaip tik Tautos Fondas. Uždaryk T. F., už-darysi visokį veikimą, kas tik prisideda prie paliuosavimo Lietuvos, ir paskleidimo jos vardo po platųjį pasaulį.

Pirma, budavo. nueini kur į valdišką ar šiaip kokią įstaigą, pasisakyk esąs lietuvis, valdininkas pastatys akis ir klausia: "iš kur, kas esi?" Na, ir aiškink visą istoriją, nes Lietuvos vardo niekas nežinojo.

Padėkuojant T. Fondo veikimui, palai-kant jį gausiomis aukomis galima buvo iš-

garsinti Lietuvos vardą, nusamdant tam tikras įstaigas, kad paskleidus žinias apie lietuvius ir Lietuvą. Tas visas darbas atsiėjo šimtus tukstančių dolerių Tautos Fondui. Bet darbas dar neužbaigtas. Dar Lietuva nėra pripažinta neprigulminga valstija, dar ant Lietuvos laukų liejasi Lietuvos sunų kraujas už Lietuvos neprigulmybę. Taigi ir Tautos Fondo veikimas toli gražu dar nesibaigia, aukų dar daug, daug mums reikia.

Broliai ir sesutės, kas gyvas į darbą. Aukaukime patys, rinkime aukas nuo kitų, apsidėkime tam tikrais mokesčiais kas mėnuo į T. Fondą, nes nuo mūsų pasiaukavimo priguli Lietuvos neprigulmybė.

K. J. Krušinskas,

Tautos Fondo rašt.,

456 Grand Str.,
Brooklyn, N. Y.

Už Rugpiučio mėn., 1919 m.:

Chicago, Ill., 31 sk.	\$261.00
Rockford, Ill.	50.00
Beckemeyer, Ill.	13.00
Brooklyn, N. Y.	2.00
Elizabeth, N. J. 75 sk.	30.75
Kewanee, Ill. 45 sk.	8.00
Chicago, Ill. 32 sk.	34.00
Braddock, Pa. 89 sk.	50.50
Wilson, Pa. 96 sk.	30.00
Schenectady, N. Y.	3.05
Roseland, Ill.	1.20
Westfield, Mass. 54 sk.	75.00
Cleveland, O., 22 sk.	19.05
Roseland, Ill.,	10.00
Waterbury, Conn. 40 sk.	50.00
Tamaqua, Pa., 42 sk.	3.35
Vandergrift, Pa., 108 sk.	12.50
Scranton, Pa., Kun. J. Kuras	7.75
Brooklyn, N. Y., 18 sk.	15.00
Racine, Wis., 79 sk.	8.00
Viso	\$784.15.

K. J. Krušinskas,

T. F. Sekretorius.

456 Grand Str.,
Brooklyn, N. Y.

LIETUVOS VYČIŲ CENTRO VALDYBA.

Dvasiškas vadovas: *Kun. Ig. Albavičius,*
717 W. 18th St., Chicago, Ill.

Pirmininkas: *Dr. J. J. Bielskis,*
703 Fifteenth St., N. W., Washington,
D. C.

Vice-Pirmininkas: *A. Bučnis,*
407 So. Paca St., Baltimore, Md.

Raštininkas: *V. Rukštalis,*
151 Garfield Ave., Valparaiso, Ind.

Iždininkas: *P. Baltutis,*
3261 So. Halsted St., Chicago, Ill.

Iždo globėjai:

Kun. P. Čėsna,
324 Wharton St., Philad., Pa.

El. Jovaišaitė,
3259 S. Halsted St., Chicago, Ill.

Literatiškoji Komisija:

Kun. Tamoliūnas,
Pittsburgh, Pa.

Muzikas A. Aleksis,
Detroit, Mich.

Kun. M. J. Urbonas,
Du Bois, Pa.

Stud. Pr. Juras,
Webster Groves, Mo.

Moksl. A. Augustinas,
Chicago, Ill.

Redaktorius ir Administratorius:

M. Zujus,
3261 S. Halsted St., Chicago, Ill.

—O—

L VYČIŲ CHICAGOS APSKRIČIO VALDYBOS IR KUOPŲ ADRESAI.

Apskričio Valdybos Adresai:

Ig. Sakalauskas — pirmininkas,
4031 So. Rockwell St., Chicago, Ill.

Ona Deivikaitė — raštininkė,
10731 Wabash Ave., Roseland, Ill.

S. Šimulis — iždininkas,
726 W. 18th St., Chicago, Ill.

—O—

KUOPŲ ADRESAI (Susinešimui).

4tos kuopos: *A. F. Augustinas,*
717 W. 19th St., Chicago, Ill.

5tos kuopos: *Pranas Paliulis,*
1645 Wabansia Ave., Chicago, Ill.

8tos kuopos: *Ona Deivikaitė,*
10731 Wabash Ave., Chicago, Ill.

13tos kuopos: *P. Jurgaičiūtė,*
4637 So. Paulina St., Chicago, Ill.

14tos kuopos: *A. Krencius,*
1420 So. 48th St., Cicero, Ill.

16tos kuopos: *E. Jovaišaitė,*
3259 So. Halsted St., Chicago, Ill.

Turinys "Vyčio" No. 12 {69}

I. Musų eilė. Tėvynainis.	1	pusl.
II. Generolo Žukausko nuopelnai. "Lietuva," Kaunas.	3	"
III. Egzekutyvio komiteto pranešimai. J. J. Bielskis, Inf. B. vedėjas.	4	"
IV. Erškėčių Taku. Žilvitis.	5	"
V. Naktis. Žilvitis.	8	"
VI. Nemuno dainuzė. (Iš "Gėlių Diena").	8	"
VII. Reikia pritirto mokslo. J. V. Kovas.	8	"
VIII. Į Laisvę žengiant. Jonas Vilimas.	9	"
IX. Į kovą! Jonas.	14	"
X. Devyni broliai ir jų sesuo Elenytė (pasaka).	15	"
XI. Myslis. J. V. Kovas.	16	"
XII. Pabrango. J. V. Kovas.	17	"
XIII. Atsitikimas. J. V. Kovas.	17	"
XIV. Šis-tas. J. V. Kovas.	17	"
XV. Išminties sėklos. J. V. Kovas.	17	"
XVI. Dėdės Laiškai. Sulietuvino Bendrūtis.	18	"
XVII. Ant perstatymo. J. V. Kovas.	19	"
XVIII. Iš Centro Raštinės. V. Rukštalis, Centro Rašt.	20	"
XIX. Aukos Vyčių spaustuvei (iš Homestead, Pa).	24	"
XX. Nei gudrumas neišvadavo. J. V. Kovas.	24	"
XXI. Kas jaunimo veikiama (korespondencijos):		
1. Chicago, Ill.; 2. Worcester, Mass.; 3. Lewiston, Mass.; 4. Cicero, Ill.;		
5. Westville, Ill.; 6. So. Boston, Mass.; 7. Chicago, Ill.; 8. Žinių-žinutės;		
Westville, Ill.	25	"
XXII. Redakcijos atsakai.	30	"
XXIII. Tautos Fondo reikalai. K. Krušinskas, T. Fondo rašt.	30	"
XXIV. Valdybų adresai.	31	"
Paveikslai:		
1. Lietuvos Sporto org. nariai; 2. O. Vasilaitė; 3. A.L. Akucevičiūtė;		
4. J. J. Grėbliunas; Vytės 17-tos kp. So. Boston, Mass.		

"VYTIS"

3261 SO. HALSTED ST., CHICAGO, ILL.